

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

สารนิพนธ์
ของ
ธนาคม พิงบางแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2550

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

สารนิพนธ์
ของ
ธนาคม พิงบางแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส
ที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

บทคัดย่อ
ของ
ธนาคม พิงบางแก้ว

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2550

ธนาคม พิงบางแก้ว. (2550). *บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบความสุขในชีวิตสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี 2549 จำนวน 90 คู่ ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จำนวน 30 คู่ และคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จำนวน 32 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย จำนวน 28 คู่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบวัดทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสหสัมพันธ์พหุคูณถดถอยแบบลำดับขั้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพวันไหน และบุคลิกภาพแสดงตัว มีสหสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ .643 และ .493 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีสหสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ .610 ส่วนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ได้แก่ บุคลิกภาพอ่อนโยน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ .503

2. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส

ปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ได้แก่ บุคลิกภาพหัวน้าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ -.407

3. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ .516 ส่วนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ได้แก่ บุคลิกภาพมีสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ .464

THE FIVE-FACTOR MODEL OF PERSONALITY AND DEMOCRATIC ATTITUDES
OF MARRIED COUPLES AT DIFFERENT LEVELS
OF MARITAL HAPPINESS

AN ABSTRACT
BY
THANAKOM PUENGBANGKAEW

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2007

Thanakom Puengbangkaew. (2007). *The Five-Factor Model of Personality and Democratic Attitudes of Married couples at Different Levels of Marital Happiness*. Master's Project. (Developmental Psychology). Bangkok: Graduate School. Srinakarinwirot University. Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Nuanla-or Supapol.

The purposes of this research were to study the relationship between five-factor model of personality, the relationship of democratic attitudes and the relationship of five-factor model of personality and democratic attitudes of married couples at different levels of marital happiness.

The sample of this research consisted of 90 spouses, drawn by purposive random sampling from a group of married couples whose spouses were employees of Navaseun university in the year 2006: 30 couples from the families at the most happiness level, 32 couples from the families at the most happiness level, 32 couples from the families at the medium happiness level, and 28 couples from the families at the least happiness level.

The instruments for collecting research data were 1) a five-factor model personality test, 2) a democratic attitude test, and 3) a test of married life happiness.

The findings indicated that the two components-neuroticism and extraversion-in a five-factor model personality of the married couples at the married couples at the most happiness level, were positively correlated ($r = .643, .493$) at the .01 level of significance. The democratic attitude was significantly correlated ($r = .610$) with their happiness in married life at the .01 level, and a sensitivity component in a five-factor model of personality and the democratic attitude of married couples at the most happiness level were positively correlated ($r = .503$) at the .05 level of significance.

For the married couples at the medium happiness level, the five factors of personality and their democratic attitudes were not found to be significantly created, where's there was a negative correlation between the sensitivity component and the democratic attitude ($r = -.407$) at the .01 level of significance.

For the married couples at the least happiness level of married life, no significant correlation was found in the the five-factor model of personality; a significant correlation ($r = .516$) at the .01 level was found between their least happiness in married life and their democratic attitude. Conscientiousness in the five-factor model of personality was found to be correlated with the democratic attitude ($r = .464$) of those with the least happiness in married life at the .01 level of significance.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณา เรื่อง คุณลักษณะทางคุณธรรม และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของค
สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ของ ธนาคม พิงบางแก้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งขอ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต เค้าฉิม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต เค้าฉิม)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษ
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ เฉลียวศรี พิบูลชล)

วันที่.....เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาและความเมตตาจากรองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำสารนิพนธ์ อีกทั้งช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ท่านอาจารย์ดูแลงานวิจัยครั้งอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่เริ่มต้นการวิจัยจนเสร็จสิ้น ทำให้งานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต เค้าฉิม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า อีกทั้งศาสตราจารย์ นายแพทย์. ดร.ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย รองศาสตราจารย์ ทิพวรรณ กิตติพร และรองศาสตราจารย์ ถกฤษชัย คุณูปการ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อการวิจัยจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบคุณ คณบดีทุกคณะและผู้อำนวยการกองทุกกองของมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ตลอดจนคณาจารย์ข้าราชการ พนักงานของรัฐ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว และคู่สมรส ที่กรุณาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งยิ่ง

ท้ายสุด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดามารดา พี่สาว น้องสาว พี่ชายคุณแทนคุณ จิตต์อิสระ รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัยเรื่องนี้ และคอยให้กำลังใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้วิจัยอย่างมาก จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ แม่ คุณครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษาอบรมและช่วยเหลือจนผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาตราบเท่าทุกวันนี้

ธนาคม พิงบางแก้ว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรสที่มีความสุข.....	14
การสมรส.....	14
ชีวิตสมรส.....	14
การเลือกคู่ครอง.....	16
องค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตสมรสที่มีความสุข.....	19
กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	24
ความหมายของบุคลิกภาพ.....	24
ความสำคัญของบุคลิกภาพ.....	26
ลักษณะงานของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิต สมรส.....	31
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของ คู่สมรส.....	34
ความหมายของทัศนคติ.....	34
องค์ประกอบของทัศนคติ.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
บุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรส.....	38
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับความสุขในชีวิตสมรส.....	39
งานวิจัยเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับ ความสุขในชีวิตสมรส.....	40
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
จุดมุ่งหมายมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	66
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	67
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	81
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	82
 บรรณานุกรม.....	 83
 ภาคผนวก.....	 89
ภาคผนวก ก.....	90
ภาคผนวก ข.....	104
ภาคผนวก ค.....	113
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	 118

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
2 แสดงกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุข (N = 90 คู่).....	53
3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 30 คู่).....	54
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 32 คู่).....	56
5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่).....	57
6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 30 คู่).....	58
7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 32 คู่).....	59
8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่).....	60
9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 32 คู่).....	61
10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 30 คู่).....	62
11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่).....	63
12 วิเคราะห์ตัวแปรบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคม ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส.....	64

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์เมื่อเกิดมาในสังคมแล้ว ครั้นถึงวัยอันสมควรก็จะมีครอบครัวด้วยการสมรสและครองชีวิตร่วมกัน ฉันทสามีภรรยา อันเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การสืบเผ่าพันธุ์ การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคม ตลอดจนเป็นการตอบสนองของความต้องการทางเพศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และประเพณีวัฒนธรรมของตน การที่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายตกลงปลงใจรักหรือยินยอมที่จะเป็นคู่ครองกันแล้วทั้งสองฝ่ายต่างก็ต้องการให้ชีวิตคู่ของตนประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นคุณภาพชีวิตสมรส คุณภาพชีวิตสมรสเป็นการแสดงถึงคุณค่าและการประเมินความสัมพันธ์ของการสมรส ที่แสดงถึงลักษณะต่าง ๆ ของการปฏิสัมพันธ์และการทำหน้าที่ของคู่สมรสที่เกี่ยวกับการปรับตัวในชีวิตสมรส ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ความสุขในชีวิตสมรส ความขัดแย้งในชีวิตสมรส

ชีวิตสมรสที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง สามีภรรยาต่างมีความรัก ความอบอุ่น ความรับผิดชอบ การเสียสละ ความอดทน ความมานะพยายามต่อกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการปรับสภาพจิตใจทางเพศให้เข้ากันได้ดี ชีวิตสมรสที่ได้รับความสำเร็จย่อมจะต้องประกอบด้วย ความคิด ความรู้สึกสร้างสรรค์ร่วมกัน ไม่ลืมที่จะระลึกถึงความสัมพันธ์ที่นับจากวันที่รู้จักกันใหม่ ๆ ซึ่งเริ่มทำความเข้าใจ ศึกษานิสัย จนเกิดความรัก ความผูกพันทางจิตใจ เมื่อแต่งงานแล้วก็เริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว เรียนรู้นิสัยที่แท้จริงของแต่ละฝ่ายเพื่อรับทราบความต้องการ ยอมรับความรู้สึกซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาความสัมพันธ์ให้มีความหมายต่อชีวิตให้มากยิ่งขึ้น เมื่อมีบุตรแล้ว คู่สมรสก็จะรู้สึกเกิดความเปลี่ยนแปลงร่วมกัน นั่นคือความรู้สึกที่เป็นการกระตุ้นท้าทายให้เกิดความรับผิดชอบที่จะเตรียมตัวเป็นพ่อและแม่ที่ดีของลูก คู่สมรสจะต้องทะนุถนอมสายสัมพันธ์ในชีวิตครอบครัวให้เหนียวแน่นและมั่นคง

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งก่อกำเนิดมาจากการที่หญิงและชายคู่หนึ่งทำการสมรสกันครองชีวิตร่วมกันฉันทสามีภรรยา ซึ่งมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นในระหว่างสมาชิก ปัจจุบันครอบครัวถือได้ว่าเป็นสถาบันแรกของวิวัฒนาการของมนุษย์ เป็นสถาบันเดียวที่ให้กำเนิดและทำหน้าที่วางรากฐานอันสำคัญให้แก่สถาบันอื่น ๆ ครอบครัวจึงได้ปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญหลายอย่างเพื่อสังคม เป็นต้นว่า เป็นผู้กำหนดบุคลิกลักษณะเฉพาะให้กับสมาชิกในครอบครัว สร้างความรู้สึกรักและผูกพันระหว่างสมาชิก ถ่ายทอดความรู้เรื่องขนบธรรมเนียม

ประเพณี การนับถือศาสนา การมีค่านิยมที่เหมาะสม ความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานอันเป็นพื้นฐานอาชีพ (นิยม บุญมี. 2534: 3) สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสร้างบุคลากรที่ดีมีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ครอบครัวมีความสุข จึงเป็นสายใยที่จะถักทอความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นและความผูกพันที่แนบแน่นภายในครอบครัว ครอบครัวมีความสุขจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในชีวิตครอบครัว

มีนักปรัชญาหลายท่านได้ให้ภาพพจน์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัวไว้แตกต่างกัน เช่น มาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther) มองว่าชีวิตครอบครัวเป็นชีวิตที่หวานชื่น น่ารักและละเอียดลออ นุ่มนวล ในทางตรงกันข้าม สตีเวนสัน (Stevenson) มีความเห็นว่าชีวิตครอบครัวเปรียบเหมือนเวทีของการต่อสู้หรือสมรภูมิ หาใช่ทางที่ประดับด้วยกลีบกุหลาบไม่ ย่อมประสบทั้งความสุขและความทุกข์ประปนกัน (อุบลรัตน์ พิชญ์ชยานนท์ . 2531: 1; อ้างอิงจาก Luther and Stevenson. 1881) หญิงและชาย เมื่อตัดสินใจเข้าสู่ชีวิตสมรสทั้งคู่ย่อมคาดหวังและปรารถนาชีวิตสมรสที่ประสบแต่ความสุข ความเข้าใจกัน กล่าวได้ว่า ไม่มีคู่สมรสใดต้องการชีวิตสมรสที่ต้องประสบกับความล้มเหลวจนกระทั่งต้องลงเอยด้วยการหย่าร้างอย่างแน่นอน ซึ่งผลงานวิจัยของ เกล็นและวีเวอร์ (Glenn and Weaver 1981 : 161 – 168) พบว่าความสุขในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์กับความสุขส่วนรวมของชีวิตสูงกว่าปัจจัยสำคัญอื่น ๆ และความสุขในชีวิตสมรสยังส่งผลให้คู่สมรสเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดีด้วย นอกจากนี้คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส ยังเป็นตัวบ่งชี้ตัวหนึ่งของการมีคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี (อุบลรัตน์ พิชญ์ชยานนท์ . 2531: 4 ; อ้างอิงมาจาก Lewis and Spainer 1973)

เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญหลายประการ ที่เข้ามามีบทบาทต่อคู่สมรส ซึ่งคือบุคคล 2 คน ที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน โดยมีงานวิจัยของ คาวาน (Cavan. 1965: 137) แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มจะมีความเหมือนกันในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของบุคลิกลักษณะ ตัวอย่างเช่น ลำดับชั้นทางสังคม ภูมิหลังทางจริยธรรม ระดับทางการศึกษา ศาสนา อาชีพ และที่พักอาศัย และต่อมา วิลเลียมสัน (Williamson. 1966 : 50 - 52) โดยศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นๆ อีก เช่น ชาติพันธุ์ ลำดับชั้นทางสังคม อายุ อาชีพ ลักษณะทางกายภาพ จิตใจ และบุคลิกลักษณะ

จะเห็นได้ว่าบุคลิกลักษณะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ความสุขความสำเร็จและความล้มเหลวในด้านต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ (เดโซ สวานานนท์. 2523 : 22) จากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านที่ใช้

เวลาในการศึกษาถึงองค์ประกอบและการจัดกลุ่มบุคลิกภาพ ดังเช่น เชปลินและบัคเนอร์ (Chaplin and Buknor. 1988 : 528) ได้พยายามจัดระบบบุคลิกภาพจากลักษณะต่าง ๆ 50 ลักษณะออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ ความสุขความอ่อนโยน (agreeableness) วัฒนธรรม (culture) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (emotional stability) และการแสดงตัว (extraversion) ส่วนดิกแมน (วิลลพร พันธุมนตรี. 2534 : 1 ; อ้างอิงจาก Digman. 1989 : 195 – 214) ได้ศึกษาองค์ประกอบของบุคลิกภาพจากผลงานเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวนมากในช่วง 40 ปีที่ผ่านมาแล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า โครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กต่างชาติหรือต่างภาษาย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบเสมอ คือ การแสดงตัว / การเก็บตัว (Extraversion / Introversion) ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และสติปัญญา (Intellect)

ส่วน คอस्ता และ แมคเคอร์ ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็นห้าองค์ประกอบ ดังนี้ (วัลภาสบายยิ่ง. 2542) 1. บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) 2. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) 3. บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) 4. บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) 5. บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness)

เนื่องจากมีปัจจัยสำคัญหลายประการที่เข้ามามีบทบาทต่อคู่สมรส ซึ่งคือบุคคลสองคนที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มจะมีความเหมือนกันในด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของบุคลิกลักษณะตัวอย่างเช่น ลำดับชั้นทางสังคม ภูมิหลังทางจริยธรรม ระดับทางการศึกษา ศาสนา อาชีพ และที่พักอาศัย

ในการครองคู่ชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จนั้นยังต้องมีการปรับตัวเข้าหากันอีกหลายด้านเพื่อลดความแตกต่าง ทศนคติก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยหลายด้านแต่ในที่นี้เลือกศึกษาเฉพาะทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย

การที่ครอบครัวจะมีความสุขได้นั้น มีปัจจัยหลาย ๆ ประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญตามหลักจิตวิทยาสังคม จะต้องมีความบุคลิกภาพ และทศนคติของคู่สมรสที่มีความสุขมากและคู่สมรสที่มีความสุขน้อย เราจึงสนใจตามหลักจิตวิทยาสังคม ดูความคล้ายคลึงกันของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทศนคติความเป็นประชาธิปไตย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จะจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ในสภาพสังคมไทย รูปแบบพฤติกรรม บุคลิกภาพ แบบใดที่ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในชีวิตสมรส

คู่สมรส รูปแบบใดก่อให้เกิดความสุขในชีวิตสมรส โดยทำการศึกษาวิจัยในการหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส ที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากและน้อย โดยคาดว่าความสัมพันธ์น่าจะเป็นไปตามหลักการดำเนินชีวิตคู่ดังกล่าวข้างต้น คือ คู่สมรสที่มีความสุขมากมีบุคลิกภาพและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ของคู่สมรสเป็นไปในทางบวก ส่วนคู่สมรสที่มีความสุขน้อย ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในทางลบ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพ ห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับ ข้อค้นพบที่น่าเชื่อถือ ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านวิชาการและด้านปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากมีบุคลิกภาพ เหมือนกันส่วนคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยมีบุคลิกภาพแตกต่างกันจริงหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องชี้แนะสำหรับผู้ที่มีสมรสแล้วและผู้ที่กำลังจะทำการสมรส ในการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดความผาสุกในชีวิตสมรสต่อไป

2. ทำให้ทราบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากมีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกันส่วนคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยมีทัศนติดังกล่าวแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องชี้แนะสำหรับผู้ที่มีสมรสแล้วและผู้ที่กำลังจะทำการสมรส ในการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดความผาสุกในชีวิตสมรสต่อไป

3. การวิจัยเรื่องนี้ได้ศึกษาความสำคัญของปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพและทัศนคติของคู่สมรสที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิตสมรส นับเป็นการตั้งประเด็นใหม่ทางด้านการครองชีวิตคู่ของสามีภรรยา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคนไทยซึ่งยังไม่มีผู้ใดวิจัยมาก่อน จึงเป็นการวิจัยเรื่องแรกที่จะชี้ให้เห็นความสำคัญของตัวแปรทางจิตวิทยาที่มีต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี 2549

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง ที่มีสถานภาพคู่ ในปี 2549 ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จำนวน 30 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จำนวน 32 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย จำนวน 28 คู่

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

1.1 ความสุขในชีวิตสมรส แบ่งเป็น

1.1.1 มาก

1.1.2 ปานกลาง

1.1.3 น้อย

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

2.1 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่

2.2.1 บุคลิกภาพหวั่นไหว

2.2.2 บุคลิกภาพแสดงตัว

2.2.3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง

2.2.4 บุคลิกภาพอ่อนโยน

2.2.5 บุคลิกภาพมีสติ

2.2 ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิดและพฤติกรรมตามการรับรู้ของตนเองในลักษณะต่าง ๆ 5 ลักษณะ ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ขององคสดาและแมคเคร ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพเป็น 5 องค์ประกอบคือ

1.1 บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self-Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) และมีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

บางคนที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะวิตกกังวล ตื่นเต้นง่าย มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีแรงกระตุ้นในตนเองสูง ไม่รู้จักพอเพียง การอุปาทานว่าเจ็บป่วย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีลักษณะเยียบสงบ ไม่หวั่นไหวง่าย รู้สึกผ่อนคลาย กล้าหาญ รู้สึกปลอดภัย พึ่งพอใจในตนเอง

1.2 บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา

(Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement – Seeking) การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะสำรวจ สงบเสถียร ใจเย็น พูดน้อย ชอบอยู่ลำพังคนเดียว เน้นการทำงานมากกว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีอัธยาศัยน่ารัก ตื่นตัว ช่างคุย มองโลกในแง่ดี ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่น สนุกสนานและมีความรักให้กับคนอื่น ตลอดจนเป็นที่รักใคร่ชอบพของผู้อื่น

1.3 บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความสุนทรีย์ (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) การปฏิบัติ (Actionx) การมีความคิด (Ideas) การยอมรับค่านิยม (Values)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะชอบทำตามประเพณีนิยม มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ น้อย ไม่ชอบงานศิลปะ ไม่ชอบการวิเคราะห์ ไม่สนใจความเป็นไปของโลก

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง อยากเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ไม่ชอบทำตามประเพณีนิยม

1.4 บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straightforwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender – Mindedness)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ มีลักษณะพูดจาหยาบคาย ชอบเยาะเย้ยผู้อื่น ระวังสงสัย ไม่ให้ความร่วมมือ มีความอาฆาตพยาบาท เขี้ยวเหี้ยม โกรธง่าย

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีจิตใจเป็นธรรมชาติ ไว้วางใจผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือให้ผู้อื่น ตรงไปตรงมา ถูกหลอกหลวงง่าย

1.5 บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Achievement Striving) ความมีวินัยต่อตนเอง (Self Discipline) และความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

บุคคลที่ได้คะแนนต่ำ เป็นบุคคลที่ไม่มีจุดหมาย ไร้ใจไม่ได้ ขี้เกียจ สะเพวรา ไม่เอาใจใส่ต่องาน ละเลยหน้าที่ จิตใจอ่อนแอ

บุคคลที่ได้คะแนนสูง มีระเบียบไว้วางใจได้ ขยันทำงาน มีวินัยต่อตนเอง ตรงต่อเวลา รอบคอบ ประณีต ทะเยอทะยาน มานะบากบั่น

ลักษณะของแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบซึ่ง วัลภา สบายยิ่ง (2542) แปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO – FFI ของคอสตา และแมคเคอร์ (1992) โดยผู้วิจัยนำมาปรับปรุงเพียงเล็กน้อย เป็นประโยคประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ประกอบเป็นจำนวน 60 ประโยค บุคลิกภาพแต่ละด้านประกอบด้วย 12 ประโยค ซึ่งมีทั้งข้อความทางบวกและทางลบ คะแนนบุคลิกภาพในแต่ละด้านของแต่ละคนจะมีพิสัยอยู่ระหว่าง 12 – 60 คะแนน ผู้ที่ตอบ “จริงมากที่สุด” ในข้อความทางบวก หรือผู้ที่ตอบ “ไม่จริงเลย” ในข้อความทางลบ จะได้คะแนนสูง ส่วนผู้ที่ตอบ “ไม่จริงเลย” ในข้อความทางบวก หรือผู้ที่ตอบ “จริงมากที่สุด” ในข้อความทางลบจะได้คะแนนน้อย ในกรณีแบ่งผู้ตอบเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ สำหรับบุคลิกภาพแต่ละด้านใช้คะแนนเฉลี่ยของแบบวัด ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจัดเป็นผู้มีบุคลิกภาพแบบนั้นสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

2. คู่สมรสที่มีความสุข หมายถึง คู่สมรสที่มีความรักซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นเพื่อนคู่ชีวิต มีความพอใจและมีความสุขจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทของตน มีการสื่อสารในทางที่ดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ คือ สามารถควบคุมอารมณ์ในทางที่ไม่เหมาะสม มีความศรัทธาในศาสนาเหมือนกัน รวมทั้งมีการเอื้อประโยชน์ต่อกัน และมีพฤติกรรมที่เปิดเผยตนเองไม่ปิดบังและมีความลับต่อกัน และประการสุดท้ายก็คือ มีการสนับสนุนทางอารมณ์ คือ มีความรัก ผูกพัน และร่วมทุกข์ร่วมสุขซึ่งกันและกัน พฤติกรรมและความรู้สึกดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความรัก หมายถึง การมีความรักเสน่หา และต้องการการผูกพันทางร่างกายและอารมณ์ มีความปรารถนาที่จะใกล้ชิดกันและกัน ยอมที่จะเสียสละให้กับอีกฝ่าย เป็นความรักที่บุคคลเป็นฝ่ายให้มากกว่าฝ่ายรับ โดยคิดถึงความสุขและผลประโยชน์ของคู่สมรสโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตนเองเป็นใหญ่

2.2 ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต หมายถึง การที่คู่สมรสมีพฤติกรรมเคียงคู่กันอยู่เสมอ เช่น ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันยามว่าง ทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกบ้าน เช่น การทำกิจกรรมนอกบ้านร่วมกัน มีเวลาพูดคุยปรึกษาหารือเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน การเดินทางไปเยี่ยมเพื่อน ๆ และญาติร่วมกัน

2.3 ความสัมพันธ์ทางเพศ หมายถึง คู่สมรสที่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ในเรื่องเพศสัมพันธ์ คือ ไม่ปรารถนาที่จะร่วมเพศกับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่สมรสของตน และมีความปรารถนาทางเพศเท่าเทียมกัน ไม่เคยแสดงความไม่พอใจเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของตน

2.4 ความสอดคล้องทางบทบาท หมายถึง ความเชื่อและความคิดเห็นของคู่สมรส ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมกับแต่ละฝ่าย และพฤติกรรมใดควรทำหรือไม่ควรทำ เช่น มีความคิดตรงกันบทบาทด้านการเป็นผู้นำและจัดการการเงินของครอบครัว มีความคิดตรงกันในการตัดสินใจ การคิดตรงกันในด้านบทบาทการเป็นสามีหรือภรรยาที่ดี

2.5 การสื่อสารที่ดี หมายถึง การเป็นผู้ฟังที่ดีมีความเห็นอกเห็นใจและเปิดเผยต่อกันโดยเมื่อเกิดปัญหาใด ๆ มีการปรึกษาหารือกัน รับฟังและทำความเข้าใจในความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่ง ใช้คำพูดระหว่างกันที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ

2.6 คุณลักษณะทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถควบคุมอารมณ์ที่แสดงต่อกันได้ดี มีความสามารถปรับตัวให้เข้ากับความต้องการและความคาดหวังของอีกฝ่ายได้ดี มีความสามารถในการยืดหยุ่นหรือผ่อนปรนซึ่งกันและกันและปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

2.7 การมีศรัทธาต่อศาสนา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา ใจ หรือการกระทำใด ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันตามหลักศาสนา หากเป็นศาสนาพุทธก็หมายถึง การปฏิบัติตามหลักธรรม เป็นต้น คู่สมรสมีการปฏิบัติทางศาสนาเสมอกัน สามารถนำศาสนามาปรับใช้ในชีวิตได้เป็นอย่างดี สนับสนุนซึ่งกันและกันในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา

2.8 การเอื้อประโยชน์ต่อกัน หมายถึง มีความคิดที่จะมีความเสียสละต่อกันและปรารถนาให้อีกฝ่ายได้รับประโยชน์ ต่างฝ่ายเป็นทั้งฝ่ายรับ และผู้ให้ มีความเต็มใจที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันเมื่อรู้ว่าอีกฝ่ายต้องการความช่วยเหลือ

2.9 การเปิดเผยตนเอง หมายถึง การไม่มีความลับต่อกัน เปิดเผยความเป็นตัวตนที่แท้จริงอย่างตรงไปตรงมา เปิดใจกว้างในการรับฟังข้อขัดแย้งของกันและกัน

2.10 การรับรู้ถึงความห่วงใยจากคู่สมรส หมายถึง การไม่ทอดทิ้งกันในยามที่อีกฝ่ายมีปัญหา หรือป่วยไข้ แสดงความรักใคร่ ผูกพันกัน แสดงความห่วงใยในทุกข์สุขของอีกฝ่าย นิยามปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้น วัดได้ด้วยแบบวัด ความสุขในชีวิตสมรส ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างมีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำ แล้วเลือกตอบในคำตอบที่ให้ไว้ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าจาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” ในการตอบแบบวัดนี้ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 – 5 คะแนน และคะแนนรวมจาก 40 – 200 คะแนน คู่ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทั้งคู่แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสมาก ส่วนคู่ที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่า มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และ คู่ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทั้งคู่ แสดงว่า มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

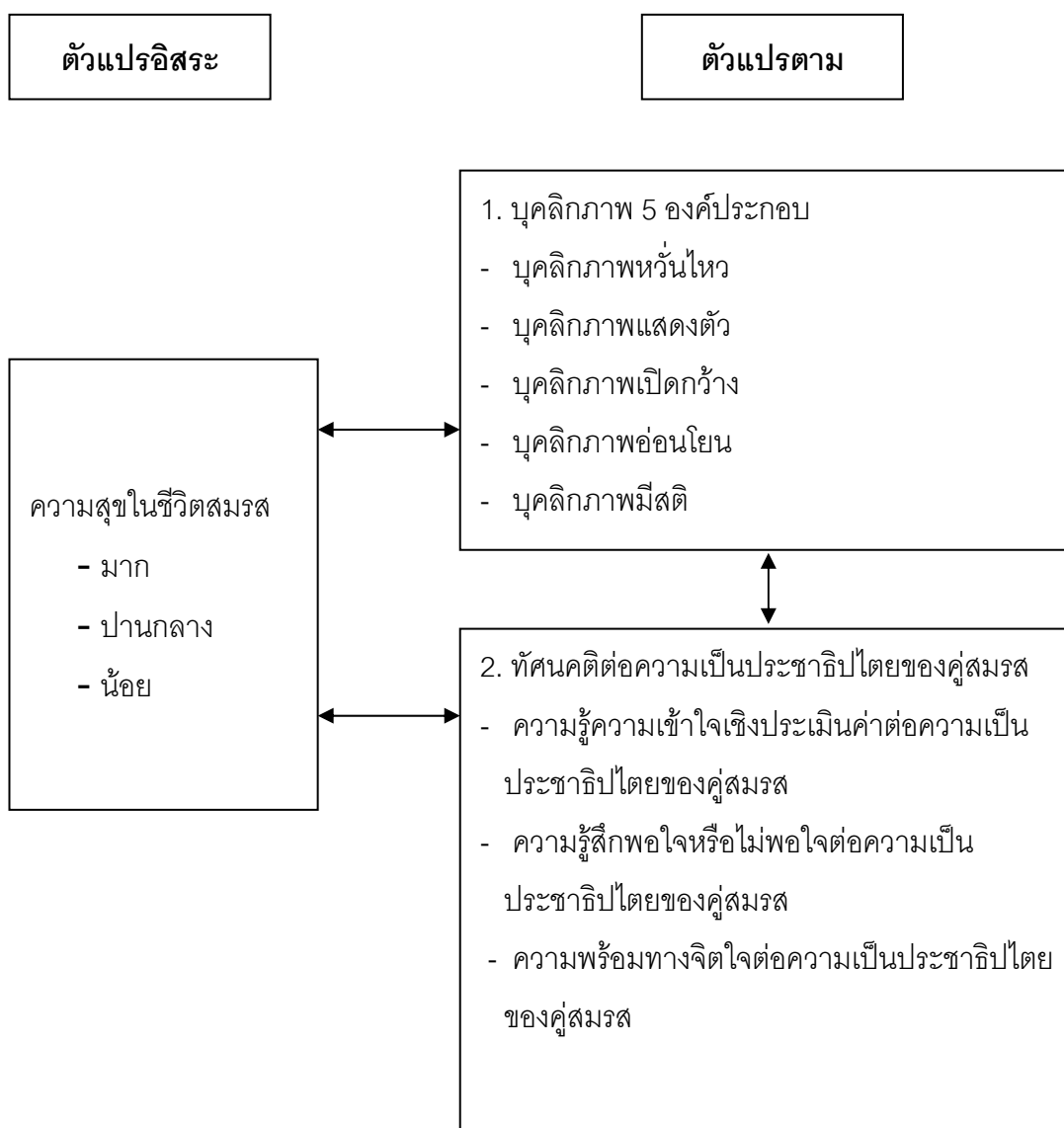
3. ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส

ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส คือ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความนิยมชมชอบของคู่สมรสเกี่ยวกับความพร้อมในการกระทำเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือลักษณะนิสัย ของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลหรือน้ำใจที่บุคคลแสดงออกต่อกัน (อาจารย์สาโรจน์ บัวศรี. 2503 : 5 – 6) มีลักษณะประชาธิปไตยในครอบครัวที่สำคัญ คือ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟัง และยอมรับข้อคิดเห็นของผู้อื่นและตัดสินใจ และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล

ตัวแปรนี้วัดได้โดยแบบวัด “ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ มีข้อคำถามครอบคลุมทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น แต่ละข้อประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วย จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” ในการตอบแบบวัดนี้ ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1-5 คะแนน พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 30-150 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงในคำถามเชิงบวกจะได้คะแนนทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยสูง และผู้ที่ได้คะแนนสูงในคำถามเชิงลบจะมีทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยต่ำ

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

จากจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยซึ่ง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ รวมทั้งทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส ฉะนั้นจึงกำหนดกรอบการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จะมีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

2. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพหัวน้ไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

3. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพหัวน้ไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ แตกต่างกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

4. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

5. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

6. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสแตกต่างกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

7. บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหัวน้ไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านหัวน้ไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพหัวน้ไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

บทที่ 2

เอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในคู่สมรสที่มีความสุขและไม่มีความสุขได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย และเพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เริ่มจากความหมายของบุคลิกภาพ ความสำคัญของบุคลิกภาพ ทฤษฎีของบุคลิกภาพ ความหมายของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และตัวแปรของคู่สมรสที่มีความสุข และคู่สมรสที่ไม่มีความสุข การดูแลชีวิตคู่ให้มีความสุข วงจรชีวิตสมรส ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการศึกษา เรียงลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรสที่มีความสุข
 - 1.1 การสมรส
 - 1.2 ชีวิตสมรส
 - 1.3 การเลือกคู่ครอง
 - 1.4 องค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตสมรสที่มีความสุข
 - 1.5 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
 - 2.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 2.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ
 - 2.3 ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิตสมรส
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส
 - 3.1 ความหมายของทัศนคติ
 - 3.2 ลักษณะของทัศนคติ
 - 3.3 องค์ประกอบของทัศนคติ
 - 3.4 บุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรส
 - 3.5 ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับความสุขในชีวิตสมรส
 - 3.6 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับความสุข

ในชีวิตสมรส

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรสที่มีความสุข

1.1 การสมรส

ความหมายของการสมรส

การสมรส หรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า “แต่งงาน” นั่นก็คือ การที่ชายหญิง 2 คน ตกลงปลงใจที่จะใช้ชีวิตคู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา ซึ่งตาม กฎหมายปัจจุบันนั้น กำหนดว่า การสมรสต้องมีการจดทะเบียนสมรส จึงจะมีผลตามกฎหมาย ดังนั้น ถ้าไม่มีการจดทะเบียนสมรส แม้จะมีการจัดงาน พิธีมงคลสมรสใหญ่โตเพียงใด กฎหมายก็ไม่ถือว่า ชายหญิงคู่นั้นได้ทำการสมรสกันเลย (http://law.tu.ac.th/law_document/book1/p11.html)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2525: 319) การสมรสหมายถึง การเปลี่ยนสภาพจากชีวิตเดี่ยวมาเป็นชีวิตคู่

ทวีศักดิ์ ธีระบัญชาศักดิ์ ร.ต.อ. (2543: 23) สรุปว่าการสมรสมีความหมายหลายระดับ ตั้งแต่ การสมรสเป็นกระบวนการที่ทำให้เรามีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์เป็นเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมและดีงาม เป็นวิธีการที่ทำให้มนุษย์ได้มีชีวิตอยู่ร่วมกับคนรัก ซึ่งจะทำให้มนุษย์รู้สึกอบอุ่น

อานนท์ อาภาภิรา (2515: 128) กล่าวว่า การสมรส คือ การที่ชายคนหนึ่งกับหญิงคนหนึ่ง แสดงตนให้สังคมได้ประจักษ์ว่า เขาทั้งสองจะร่วมความเป็นอยู่โดยปฏิบัติตามวิธีการของกฎหมาย และขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใช้อยู่ในท้องถิ่นนั้น และโดยผลแห่งการนี้ ทั้งสองฝ่ายย่อมเกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน

ดังนั้นผู้วิจัยสรุป ความหมายของ การสมรสว่า บุคคลสองคนมีความสมัครใจใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ทางเพศในรูปแบบที่สังคมยอมรับเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวโดยผลแห่งการนี้ทั้งสองฝ่ายย่อมเกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน

1.2 ชีวิตสมรส

ดิก (Dicks. 1967: 2) ได้ให้คำนิยามของชีวิตสมรส (Marriage) ว่า “เป็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่แน่นอน คือ เริ่มจากการเป็นคู่สมรสและตามด้วยการเป็นพ่อแม่) ในลักษณะนี้เขาไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการสนองตอบร่างกายและอารมณ์ของกันและกันและของตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการทำให้เกิดความสมบูรณ์ในระดับที่พอเป็นไปได้ ของความต้องการและพื้นฐานทางวัฒนธรรมซึ่งเขาแต่ละคนเติบโตมาและของสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่เขาทั้งสองเป็นส่วนประกอบอยู่ด้วย”

สำหรับสังคมไทย คณะอนุกรรมการด้านครอบครัวในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ได้ให้นิยามครอบครัวว่าเป็น “กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันทางอารมณ์และจิตใจมีการดำเนินชีวิตร่วมกันทั้งมีการพึ่งพากันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กันทางกฎหมายหรือทางสายโลหิตและบางครั้งอาจมีสัดส่วนเป็นช้อยกเว้นบางประการจากที่กล่าวมา” (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2540: 2; อ้างอิงจาก คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ 2537) สรุปได้ว่า ชีวิตสมรส หมายถึง การที่คนสองคนตกลงใจที่จะก้าวสู่บทบาทใหม่ในสังคม คือ ก้าวสู่ชีวิตคู่ มีความผูกพันทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งมีการพึ่งพิงทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนมีการปรับตัวให้เข้ากับความแตกต่าง ความคิดหรือความต้องการของอีกฝ่ายหนึ่งได้ บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แต่ละฝ่ายเติบโตมาโดยใช้ วัฒนธรรม สามัคคีธรรม และเมตตาธรรม เป็นหลัก เพื่อให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จ พร้อมกับปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงในฐานะที่เข้าทั้งสองเป็นส่วนประกอบของสังคมด้วย

วงจรชีวิตสมรส (Marital life cycle)

(จัสมิน สุวรรณชีพ. 2544) ชีวิตสมรสจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอนที่เราเรียกว่า วงจรชีวิตสมรส ซึ่งมีการกิจหลายอย่างที่คู่สมรสต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนเพื่อให้ชีวิตสมรสเติบโตและพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสม โดยวงจรนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ระยะ (อุมาพร ตรังคสมบัติ. 2540: 2; อ้างอิงจาก Nichols.1988) ดังนี้

1. ระยะเริ่มสร้างครอบครัว(Formation stage) เป็นเวลาที่หญิงชายเริ่มสร้างความผูกพันต่อกัน มีการเลือกคู่ การแต่งงาน และครอบครัวใหม่เกิดขึ้น เป็นช่วงเวลาที่คู่สมรสต้องทำความรู้จักกันและปรับตัวเข้าหากัน คู่สมรสดูแลเอาใจใส่กัน สามารถสื่อสารความต้องการและความคิดเห็นของกันได้ดี รู้จักการแก้ไขความขัดแย้ง ประนีประนอมและปรับความคาดหวังที่มีต่อกันให้เหมาะสม ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกับครอบครัวเดิมของแต่ละฝ่าย

2. ระยะมีลูก (Expansion stage) เป็นระยะที่ครอบครัวมีสมาชิกใหม่ขึ้นมา นั่นคือ ลูก ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา และบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในระยะนี้อาจเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างหน้าที่การงานและชีวิตครอบครัวได้มาก และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสอาจแย่ลง หากไม่สามารถปรับตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้

3. ระยะที่ลูกโตและแยกจากครอบครัว (Conteaction stage) เป็นระยะที่ลูกเติบโตและแยกจากไป การเลี้ยงดูลูกที่เป็นวัยรุ่นเป็นภาระที่หนัก พฤติกรรมของลูกอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างสามีและภรรยา และบ่อยครั้งที่ปัญหาของลูกทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงในชีวิตสมรส ในช่วงที่ลูกกำลังเติบโตนั้น พ่อ แม่ ก็กำลังอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาทางอารมณ์ และในความสัมพันธ์

ระหว่างกันได้ง่าย ที่เรียกว่า”ช่วงวิกฤติวัยกลางคน” ขอบเขตส่วนบุคคลที่เหมาะสมจะทำให้ความสัมพันธ์ดำเนินไปด้วยดี

4. ระยะหลังการเลี้ยงลูก (Postparental stage) ระยะนี้ภาระในการเลี้ยงลูกสิ้นสุดลง ครอบครัวจะกลับมาเหลือเพียงสามีและภรรยาเท่านั้น คู่สมรสต้องปรับความสัมพันธ์ใหม่อีกครั้ง การที่ลูกจากไปอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ 2 ทาง คือ คู่สมรสที่มีความขัดแย้ง และเหินห่างกันมากขึ้นหรือคู่สมรสกลับมาใกล้ชิดสนิทสนมและมีความพึงพอใจกันมากขึ้น

จากวงจรชีวิตสมรสในแต่ละระยะ จะเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสระหว่างคู่สมรสจะต้องเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนักน้อย ดังนั้น คู่สมรสต้องเตรียมพร้อมที่จะปรับตัว และปรับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เหมาะสม เพื่อชีวิตสมรสนั้นคงอยู่ด้วยดีต่อไป

1.3 การเลือกคู่ครอง

การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการทางสังคม (social process) ในหลายวัฒนธรรมได้ยอมรับว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดของชีวิต โดยเริ่มต้นจากการที่หนุ่มสาวมาปฏิสัมพันธ์กัน และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ใช้รูปแบบวิธีการเกี้ยวพาราสี (courtship) ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในหลายๆ ลักษณะที่จะนำพวกเขาทั้งสองมาสู่ความชอบพอใจ โดยมีความรักเป็นพื้นฐานในการเลือกคู่

เบล (Bell) ได้เสนอว่า การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการเลือกคู่ครองที่จะแต่งงาน โดยเริ่มพิจารณาแต่เฉพาะคนในกลุ่มเดียวกัน(endogamy) คนที่คุณสมบัติคล้ายกัน (homogamy) และคนที่มีบุคลิกที่ผู้เลือกต้องการ (personality need) (ทวิรัมย์ ธนาคม. 2518: 103; อ้างอิงจาก Bell. 1971)

กาเรตต์ (Garret. 1982: 113) กล่าวว่า การเลือกคู่ครองเป็นกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญของชีวิตคนหนุ่มสาว ในหลายๆวัฒนธรรม นั้นได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นลักษณะการเลือกจากบุคคลที่เหมาะสมโดยเปรียบเทียบภูมิหลังที่คล้ายคลึงกัน, ลำดับชั้น, การสืบทอดศาสนา และความเข้ากันได้ทางอายุ

สรุปได้ว่า ความหมายของมโนทัศน์การเลือกคู่ครองในความหมายที่ศึกษานี้ เป็นกระบวนการทางสังคมที่ปัจเจกบุคคลได้ตัดสินใจเลือกบุคคล โดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนมากที่สุดเพื่อที่จะเลือกบุคคลนั้นมาเป็นคู่สมรส

ทฤษฎีการเลือกคู่ครอง

1. ทฤษฎีความคล้ายคลึง (homogamy theory)

การเลือกคู่ครองนั้น บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกผู้ที่มีความคล้ายคลึงกันกับตนเองหรือมีความเหมือนกันในลักษณะต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับบุคคล (personal homogamy) และความคล้ายคลึงเกี่ยวกับสังคม (social homogamy) (Kirkpatrick: 302-303) ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับบุคคลแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1.1 ความคล้ายคลึงทางกายภาพ (physical traits) ได้แก่ ส่วนสูง, น้ำหนัก, ความงามทางกายและสุขภาพ ตัวอย่างเช่น ชายและหญิงที่มีความสูงใกล้เคียงกันมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกันมากกว่าคู่ที่มีความสูงแตกต่างกันมาก

1.2 ความคล้ายคลึงทางสติปัญญา (intellectual ability) ปัจจัยบุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกคู่สมรสที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกับตน การศึกษาที่มีพื้นฐานของคะแนนทดสอบเชาว์ปัญญา ได้แสดงแนวโน้มที่คล้ายคลึงกันกับความคล้ายคลึงทางเชาว์ปัญญา

1.3 ความคล้ายคลึงทางทัศนคติ (attitudes) เป็นลักษณะความคล้ายคลึงระหว่างคู่สมรสที่มีต่อเรื่องต่างๆ เช่น ศาสนา เศรษฐกิจ ความคิดในเรื่องการแต่งงาน เด็ก การมีส่วนร่วมในสังคม เป็นต้น

1.4 ความคล้ายคลึงทางบุคลิกภาพและอารมณ์ (temperament and personality characteristics) ความคล้ายคลึงเกี่ยวกับสังคม (social homogamy) ได้แก่ ความคล้ายคลึงทางชาติพันธุ์ (ethnic homogamy) ,ความคล้ายคลึงทางถิ่นที่อยู่อาศัย (locality homogamy) ,ความคล้ายคลึงทางสถานภาพการสมรส (marital status homogamy) ความคล้ายคลึงทางอาชีพ (occupational homogamy) ความคล้ายคลึงทางการศึกษา (education homogamy) และความคล้ายคลึงทางสถานภาพทางสังคม (Kirkpatrick. 1955: 382-385)

2. ทฤษฎีความใกล้ชิด (propinquity theory)

ทฤษฎีความใกล้ชิดสันนิษฐานว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกับคนที่อยู่ใกล้ชิดกับเขา คนซึ่งเป็นเพื่อนเล่นกับเขา คนที่ไปโรงเรียนด้วยกัน และคนซึ่งทำงานร่วมกัน ทฤษฎีนี้ยืนยันว่าการที่บุคคล 2 คน มีโอกาสพบปะซึ่งกันและกัน ความใกล้ชิดจะเป็นส่วนให้พวกเขาได้ตกหลุมรักกัน (fall in love) นำไปสู่การแต่งงานตามลำดับ (Burgess and Locke. 1950: 362)

3. ทฤษฎีคู่สมรสในอุดมคติ (ideal mate theory)

ปัจเจกบุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกคู่ครองที่มีลักษณะการสร้างภาพพจน์เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะและค่านิยมต่างๆ ของผู้ที่ปรารถนาจะได้คู่สมรส เป็นการแสดงจินตนาการคาดหวังไว้ล่วงหน้าในการเลือกคู่ครองของแต่ละบุคคล (ศิริสุข ยืนหาญ. 2534)

4. ทฤษฎีภาพพจน์ของบิดามารดา (parental image theory)

บุคคลมีแนวโน้มที่จะรักเพศตรงข้ามที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกับบิดามารดา ซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับตนอย่างไม่วู้สึกตัว เพราะในฐานะที่ครอบครัวเป็นตัวแทนการอบรมขัดเกลาทางสังคม บิดา มารดา และเด็ก จึงถือค่านิยม อย่างเดียวกันซึ่งเป็นพื้นฐานของการเลือกบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะและค่านิยมคล้ายๆ บิดา หรือ มารดา ของตนมาเป็นคู่ครอง (Coombs. 1961)

5. ทฤษฎีการชดเชยสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์ (complementary need theory)

ปัจเจกบุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกคู่ครองที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับเขาเพื่อที่จะช่วยเสริมโครงสร้างบุคลิกภาพและอารมณ์ในส่วนที่เขายังขาดอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการชดเชยสิ่งที่ขาดไปให้สมบูรณ์ (ศิริสุข ยืนหาญ. 2543) จะเห็นได้ว่า บุคคลมีเหตุผลในการเลือกคู่ครองที่แตกต่างกัน แล้วแต่พื้นฐานทางครอบครัว สังคมบุคลิกภาพเฉพาะตน และสิ่งแวดล้อมที่ตนได้ประสบมาอย่างยาวนาน เพราะฉะนั้นจึงทำให้เหตุผลในการเลือกคู่ครองที่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในชีวิตนั้น จึงเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักว่า ภายหลังจากการตัดสินใจในครั้งนี้ จะส่งผลให้ชีวิตสมรสมีความสุขหรือไม่มีความสุข

ความสุขในชีวิตสมรส

ความหมายของความสุขในชีวิตสมรส (Marital Happiness)

เบอร์ (อุบลรัตน์ พิชญ์ชนะนนท์. 2531: 6; อ้างอิงจาก Burr.1976) กล่าวว่า นักทฤษฎีมักใช้ความสุขในชีวิตสมรส ในความหมายใกล้เคียงคำว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยเฉพาะ Landis (1963)

ฮอลคินท์ (บุญประครอง ภาณุรัตน์. 2531: 11; อ้างอิงจาก Hawkins.1968) กล่าวว่า ความพึงพอใจชีวิตสมรส หมายถึง ความรู้สึกเชิงอัตวิสัย (Subjective Feeling) ในลักษณะของความพึงพอใจ และความพึงพอใจ ซึ่งคู่สมรสได้รับโดยพิจารณาจากชีวิตสมรสในแง่ต่างๆ ในหลายๆ ด้าน โดยเน้นที่การรับรู้เกี่ยวกับชีวิตสมรสของบุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

โดเนลลี่ (พิมพ์พรณ สุรนนท์. 2535: 6 ; อ้างอิงจาก Donnelly. n.d.) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ ว่าหมายถึง ปรากฏการณ์ในแง่นามธรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจหรือความสบายใจหรือความสุขที่ได้ประสบมา

สุภาวดี เตชะเกรียงศักดิ์ (2534) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรสไว้ว่าเป็นระดับที่บุคคลรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรส สัมพันธภาพในครอบครัว และสภาพชีวิตสมรสโดยรวม ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหรือครอบครัวนั้น

จันทร์เพ็ญ คูปต์กาญจนากุล (2526: บทคัดย่อ) ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความปรารถนาที่ได้รับการตอบสนองจากคู่สมรสที่มีต่อสถานการณ์ในชีวิตสมรสของตนเองในแง่ต่างๆ

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในชีวิตสมรสว่าหมายถึงความรู้สึกพอใจ หรือเป็นสุข ของสตรีที่สมรสแล้ว ที่มีต่อสถานการณ์ในชีวิตสมรสของตนเองในแง่ต่างๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา และผู้วิจัยใช้ความพึงพอใจในชีวิตสมรส ในความหมายเดียวกับความสุขในชีวิตสมรสด้วย

คู่สมรสที่มีความสุข ความพึงพอใจหรือเป็นสุขของคู่สมรสที่มีต่อสถานการณ์ในชีวิตสมรสของตนเอง ในแง่ต่างๆ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา

1. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การเงิน และการใช้จ่ายภายในครอบครัว ฯลฯ
2. ด้านสังคม เมื่อคู่สมรสใช้ชีวิตอยู่เป็นครอบครัว เขาปฏิบัติกันอย่างไร เช่น ให้เกียรติและยกย่องซึ่งกันและกัน ให้โอกาสแก่กันในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ
3. ด้านจิตวิทยา ซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกในส่วนลึกของจิตใจของคู่สมรส เมื่อเปลี่ยนสถานภาพจากโสด มาเป็นสถานภาพการสมรส เขาารู้สึกว่าชีวิตของเขาเป็นอย่างไร รวมทั้งความรู้สึกที่มีต่อความสัมพันธ์ทางเพศ

1.4 องค์ประกอบที่ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข

มีผู้วิเคราะห์ว่า ลักษณะและบุคลิภาพของคู่สมรสที่จะช่วยให้การครองชีวิตคู่มีความสุข และอยู่ร่วมกันได้ตลอดยืนยาว มีลักษณะดังต่อไปนี้ (นิยม บุญมี. 2537: 77)

1. เป็นให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่นเป็นอย่างดี
2. มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆเป็นอย่างดี
3. มีความเกรงใจและรู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่น
4. รู้จักสังเกตและเข้าใจในปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงออกมา และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้นๆได้เป็นอย่างดี
5. รู้จักมีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อแบ่งปันสิ่งของของตนเองต้องการให้บุคคลอื่น เช่นเดียวกับความต้องการของตน มิใช่ที่จะเป็นผู้เสาะแสวงหา หรืออยากได้ทุกอย่างจากบุคคลอื่นจนขาดความละเอียด รู้จักละในเรื่อง โลภะ สร้างนิสัยในเรื่อง จาคะ ให้บังเกิดขึ้น
6. ต้องเป็นบุคคลที่อดทนและสามารถข่มใจตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์รุนแรงโดยไม่คาดฝัน

7. จะต้องเป็นบุคคลที่ที่ความรับผิดชอบในหน้าที่และขยันหมั่นเพียรในกิจการงานเป็นอย่างดี โดยสม่ำเสมอ

8. ต้องมีบุคลิกลักษณะที่เปิดเผยและมีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน

9. ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและมีอารมณ์อันมั่นคง

จากที่กล่าวมาข้างต้นบุคลิภาพของคู่สมรสที่มีความสุขสอดคล้องกับบุคลิภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งในการที่คน 2 คน จะเลือกมาใช้ชีวิตคู่ร่วมกันต้องผ่านกระบวนการเลือกคู่ครองมาอย่างดีเพื่อให้สอดคล้องกับบุคลิกลักษณะที่ตนต้องการมากที่สุด

1.5 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

พรพนทิพย์ เทอดพิทักษ์พงษ์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและเสนอเป็นทฤษฎีชื่อว่า “ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Fundamental Intrpersonal Relationship Orientation)” มีความว่า”การที่บุคคลจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการพื้นฐาน 3 ประการ คือ การร่วมประสาสัมพันธ์ (Inclusion) การควบคุม (Control) และความรักใคร่ผูกพัน (Affection) ซึ่ง Schutz ได้อธิบายความหมายของความต้องการพื้นฐานแต่ละประการดังนี้ (พรพนทิพย์ เทอดพิทักษ์พงษ์. 2529; อ้างอิงจาก Schutz.1979)

1. การร่วมประสาสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอันเนื่องมาจากความต้องการเกี่ยวกับการรวมตัวของบุคคล หรือทำตนให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้อื่น ลักษณะของความสัมพันธ์จะเป็นไปในรูปของการอยู่ร่วมกัน การพบปะหรือ ซึ่งความสัมพันธ์ลักษณะนี้จะแบ่งบุคคลเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 บุคคลที่มีพฤติกรรมร่วมประสาสัมพันธ์น้อย หรือไม่ชอบสังคม (The under social) จะมีแนวโน้มในการเก็บตัว (Introverted) และถอยหนี (Withdraw) บุคคลประเภทนี้จะระวังความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและไม่ชอบหรือไม่ยอมรับการชักชวนให้ร่วมสัมพันธ์กับผู้อื่น พยายามออกห่างจากบุคคลอื่น แต่ภายใต้จิตสำนึกต้องการให้ผู้อื่นสนใจตนเอง กลัวการถูกทอดทิ้ง สิ่งที่น่ากลัวมากที่สุด คือ การปฏิเสธจากบุคคลอื่น ดังนั้นการดำเนินชีวิตหรือทำกิจกรรมต่างๆ ของคนประเภทนี้ จึงเป็นไปในลักษณะที่ปลีกตัว หรือไม่พยายามเกี่ยวข้องกับผู้อื่น

1.2 บุคคลที่มีพฤติกรรมร่วมประสาสัมพันธ์สูงเป็นพิเศษ หรือบุคคลที่สังคมจัด (The oversocial) มีแนวโน้มเป็นคนเปิดเผย ชอบคบค้าสมาคม และในขณะเดียวกัน ก็มีความประสงค์ให้ผู้อื่นสนใจคบค้าสมาคมตนด้วย ในความรู้สึกได้สำนึก บุคคลประเภทนี้กลัวการถูกทอดทิ้ง เช่นเดียวกันกับพวกไม่ชอบสังคม เพียงแต่การแสดงออกเท่านั้นที่ตรงกันข้าม

1.3 บุคคลที่มีพฤติกรรมในการร่วมประสานสัมพันธ์อย่างราบรื่น (The social) สามารถอยู่กับบุคคลอื่น และอยู่คนเดียวอย่างสบายใจ สามารถร่วมงานทั้งในระดับสูง หรือ ต่ำ หรือสามารถ ปฏิบัติบทบาทของตนโดยปราศจากความวิตกกังวล บุคคลประเภทนี้ ยอมรับการตกลงเมื่อเห็นว่าเหมาะสม และไม่ยอมรับเมื่อเห็นว่าไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะจิตใต้สำนึก เขาตระหนักว่าตนเองมีค่าและมีความสำคัญ

2. การควบคุม เป็นพฤติกรรม เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจระหว่างกลุ่มแสดงออกอันเนื่องมาจากความต้องการ เกี่ยวกับอำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) และการใช้อิทธิพลเหนือผู้อื่น (Control over other) พฤติกรรมการควบคุมมักเกิดเป็นปัญหาขึ้นภายหลังการรวมตัวกันแล้ว เพราะบุคคลต่างก็แสดงบทบาทของตนออกมา มีการดิ้นรนแสวงหาอำนาจ การแข่งขัน การใช้อิทธิพลผลักดัน พฤติกรรมด้านการควบคุมแบ่งบุคคลเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 บุคคลที่มีความประพฤติกการควบคุมต่ำเกินไป (The abdicat) มีแนวโน้มที่จะยอมจำนนและยอมสละอำนาจความรับผิดชอบ มักอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ต้องการใช้การตัดสินใจ และไม่ยอมตัดสินใจ หากมีผู้อื่นตัดสินใจแทนได้ ไม่ยอมใช้อำนาจของตนในการควบคุมผู้อื่นทั้งๆที่ควรกระทำ ทั้งนี้เพราะกลัวว่าผู้อื่นจะไม่ช่วยเหลือตนเมื่อตนต้องการ บุคคลประเภทนี้จึงมีลักษณะผู้ตามมากกว่าผู้นำ มักจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่คิดว่าจะไม่ได้รับความช่วยเหลือ

2.2 บุคคลที่มีพฤติกรรมการควบคุมมาก (The autocrat) มีแนวโน้มเป็นผู้ใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่น และมีความประสงค์อย่างแรงกล้าที่จะมีอำนาจปกครองในระดับสูง พวกนี้มีความกลัวว่าบุคคลอื่นจะไม่ยอมอยู่ภายใต้อิทธิพลหรือภายใต้การควบคุมของตน ความคิดในจิตใต้สำนึกของบุคคลประเภทนี้สรุปได้ว่า บุคคลอื่นไม่เชื่อว่าตนตัดสินใจได้ ดังนั้นเขาจึงต้องแสวงหาความสามารถในการตัดสินใจแทนทุกคนได้

2.3 บุคคลที่มีพฤติกรรมการควบคุมแบบประชาธิปไตย (The democrat) เป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมผู้อื่น การใช้อำนาจและการควบคุมเป็นไปอย่างไม่มีปัญหา บุคคลประเภทนี้จะไม่รู้สึกอะไรจากการสั่งหรือไม่สั่ง และการรับหรือการไม่รับคำสั่ง ถ้าสิ่งเหล่านั้นเหมาะสมกับสถานการณ์ ความรู้สึกในจิตใต้สำนึกกว่าเขาเป็นคนที่มีความสามารถ เป็นคนรับผิดชอบ ดังนั้นเขาจึงไม่ต้องการผลลัพท์ หรือขอให้ผู้อื่นมาพิสูจน์ความสามารถและมีความรู้สึกว่าเขาบุคคลอื่น ยอมรับความสามารถและเชื่อถือได้ในการตัดสินใจของตนอย่างแท้จริง

3. ความรักใคร่ผูกพัน เป็นพฤติกรรมภายในหรือภายนอก อันเนื่องมาจากความต้องการทางอารมณ์ ได้แก่ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความรักและความเกลียด การแสดงออกซึ่งความ

รักใคร่ ผูกพันอยู่บนพื้นฐานแห่งอารมณ์ พฤติกรรม ด้านความรักใคร่ผูกพันของบุคคลแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

3.1 บุคคลที่มีความผูกพันรักใคร่น้อย (The underpersonal) ประเภทนี้มีแนวโน้มในการหลีกเลี่ยงการผูกพันใกล้ชิดกับผู้อื่น พยายามรักษาความสัมพันธ์ให้อยู่ในระดับผิวเผิน แต่จิตใต้สำนึกเขาพยายามแสวงหาความรักใคร่ผูกพัน กลัวว่าจะไม่มีใครรักเขาจริง แม้กระทั่งในการทำงานร่วมกันเขาก็กลัวว่าไม่มีใครชอบตน และคิดว่าพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงต่อตนนั้นไม่จริงใจ บุคคลพวกนี้มักคิดว่า ความรักใคร่ผูกพันเป็นเรื่องของความเจ็บปวด จึงต้องต่อต้านและไม่สนิทสนมกับใคร

3.2 บุคคลที่มีความรักใคร่ผูกพันมากเกินไป (The overpersonal) บุคคลประเภทนี้พยายามที่จะทำให้ความสนิทสนมกับผู้อื่นมากกว่าปกติ และเขาต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติเช่นเดียวกับตน ในความรู้สึกเขาจะคิดซ้ำ แม้ว่าประสบการณ์เกี่ยวกับความรักใคร่ผูกพันครั้งแรกของเขาจะไม่ประสบความสำเร็จ แต่เขาจะพยายามอีกครั้ง ซึ่งคิดว่าจะได้ผลดีกว่าเดิม ดังนั้นเขาจึงพยายามให้ความสัมพันธ์ขั้นต้นเป็นไปอย่างดี ด้วยความรู้สึกเช่นนี้ เขาจะไม่คิดถึงการปฏิเสธจากบุคคลอื่น และความไม่น่ารักของตน พฤติกรรมการแสดงออกของเขามี 2 ทาง คือ ทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงเขาจะแสดงออกอย่างเปิดเผยเพื่อการยอมรับ การประจบและการแสดงความสนิทสนม ส่วนในทางอ้อม เขาจะทำให้มีมิตรภาพของผู้อื่นแตกแยก เพื่อจะให้หันมาสนิทสนมกับตน ความรู้สึกส่วนลึกของบุคคลประเภทนี้ก็คล้ายกับพวกที่มีความรักใคร่ผูกพันน้อย คือ ต้องการความรักใคร่ผูกพันมาก

3.3 บุคคลที่มีพฤติกรรมความรักใคร่ผูกพันอย่างเหมาะสม (The personal) พฤติกรรมด้านความรักใคร่ผูกพันของบุคคลประเภทนี้เป็นไปอย่างไร้ปัญหา เขาจะมีความสุขในการความสัมพันธ์กับผู้อื่น เขามีความรู้สึกว่าการที่ผู้อื่นไม่ชอบพอดตนนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนกับคนคนนั้น มิใช่เกิดจากความไม่น่ารักของตน ในจิตใต้สำนึกของเขาคิดว่าตนเองเป็นคนน่ารัก ใครก็ตามที่รู้สึกสนิทสนมกับตนดีก็จะต้องรักใคร่ชอบพอดตน และตนเองก็จะสามารถให้ความรักใคร่ชอบพอดที่แท้จริงแก่คนอื่นได้

สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส

สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส (Marital relationship) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนที่มีความสนิทสนม ลึกซึ้ง และคุ้นเคยกันเป็นพิเศษ จึงเป็นความผูกพันที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย ซึ่งประกอบด้วยความพึงพอใจและการปฏิบัติต่อกันระหว่างสามีและภรรยา จึง

เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางเพศด้วย ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างคู่สมรสจึงเป็นความสัมพันธ์ที่ผูกพันกันมากที่สุดอย่างหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์อื่นๆ

สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส หมายถึง การที่คู่สมรสพยายามปรับตัวเข้าหากันภายหลังการแต่งงาน โดยพยายามหลีกเลี่ยงหรือแก้ปัญหาต่างๆ ที่ทำให้คู่สมรสไม่เข้าใจกันแต่กลับมีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน มีความสนใจและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน พยายามปฏิบัติตามความหวังทั้งสองฝ่าย การปรับตัวของคู่สมรสเป็นการโอนอ่อนผ่อนตามซึ่งกันและกันระหว่างสามีภรรยา การปรับตัวเป็นกระบวนการและการประเมินผลของการทำหน้าที่ของทั้งสองคน ซึ่งแต่งงานกัน เป็นปรากฏการณ์ที่มีหลายองค์ประกอบที่สะท้อนให้เห็นการประเมินผลของคู่สมรสที่มีต่อปฏิสัมพันธ์และหน้าที่ของคู่สมรส ซึ่งแต่งงานกันและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน

คู่สมรสที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันจะมีความรัก ความเข้าใจ สนใจ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการให้และการยอมรับ รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา อดทนให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสื่อความหมายชัดเจน ความรู้สึกดังกล่าวนี้จะช่วยขจัดความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกันได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังทำให้ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของคู่สมรสที่มีโอกาสให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ตนรัก

ศรีทัตติม (เอมอร มณีวัฒนา. 2538: 19-20; อ้างอิงจาก ศรีทัตติม. ม.ป.ป.) กล่าวถึงวิธีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันของสามีภรรยาดังนี้

1. การมีความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน เช่น เข้าใจในความต้องการของแต่ละฝ่าย เข้าใจในความอ่อนแอ ความเข้มแข็ง ความบกพร่อง และความสามารถแต่ละฝ่ายในบทบาทหน้าที่ของตนเองและคู่สมรส เป็นต้น ทั้งความรักความเข้าใจจะสามารถแต่ละฝ่ายในบทบาทหน้าที่ของตนเองและคู่สมรส เป็นต้น ทั้งความรักความเข้าใจจะสามารถช่วยกันแก้ไขหรือปิดเป่าอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ที่บังเกิดขึ้นในครอบครัวได้โดยสันติวิธี

2. การแสดงความเข้าใจต่อกัน มีความเลื่อมใสศรัทธา ความเชื่อถือและไว้วางใจ ตลอดจนความเชื่อมั่นในกันและกัน ต่างฝ่ายต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน ซึ่งทั้งคู่ควรหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมในทางที่จะสื่อให้เห็นความนอกใจ หรือไม่จริงใจต่อกัน

3. ความอดทนและการให้อภัย ไม่มีสามีภรรยาคนใดที่จะไม่ประสบข้อขัดแย้ง หรือปัญหายุ่งยากกังวลใจในชีวิตสมรส ถ้าท่านรู้สึกได้เช่นนี้แล้วในฐานะสามีภรรยาที่ดีท่านควรจะพยายามมองข้ามข้อบกพร่องเล็กๆ น้อยๆ ของกันและกัน และเมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ควรจะได้หันหน้าเข้าหากันร่วมปรึกษาหารือถึงปัญหาและช่วยกันแก้ไขต่อไป

4. การปรับตัวในเรื่องเพศ สามีภรรยาบางคู่อาจมีปัญหาในเรื่องเพศเนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ หรือความไม่สมบูรณ์ หรือความอ่อนแอ หรือเสื่อมสมรรถภาพของคู่สมรสในด้านกามารมณ์ แต่ละฝ่ายควรได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับการปรับตัวเองให้เป็นที่พึงพอใจต่อกันและกัน เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจและสามารถตอบสนองทางเพศต่อกันและกันได้ด้วยดีแล้ว สัมพันธภาพของคู่สมรสจะกระชับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

5. การมีประชาธิปไตยในครอบครัว เช่น การไม่ก้าวล่วงไปในสิทธิของแต่ละฝ่ายมากเกินไป ควรมีการยกย่องนับถือ ความเกรงอกเกรงใจ ไม่ล่วงเกินอีกฝ่ายหนึ่ง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

2.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ หมายถึง สิ่งที่ทำให้สามารถทำนายได้ว่าบุคคลจะทำอย่างไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ (นวลลออ สุภาพล. 2527; อ้างอิงจาก Cattell. 1950. *The main personality Factors in Questionnaire*)

บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่สำคัญภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดการแสดงอุปนิสัยและความนึกคิดของบุคคลนั้น ในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Allport. 1961)

บุคลิกภาพคือ ความคงที่ เช่น บุคคลประเภทแสดงตัวจะถูกคาดหวังว่าจะแสดงพฤติกรรมสอดคล้องกับคุณลักษณะหรืออุปนิสัยภายใต้สถานการณ์ และเวลาที่แตกต่างกัน (Suls. et al. 1996)

บุคลิกภาพคือ ลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งมีผลต่อบุคคลนั้นๆ ในด้านการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และต่อการแสดงพฤติกรรม (โสภา ขปิลมณีน. 2539)

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัว ทั้งที่ปรากฏภายนอกและลักษณะภายใน เช่น รูปร่างหน้าตา แรงจูงใจ ทัศนคติ ความคิด และสติปัญญา เป็นต้น ซึ่งมีผลต่อการกำหนดแบบแผนวิธีการคิดพฤติกรรมของบุคคล ในการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (ร.ต.อ.หญิง สีนวล จำคำ)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” (Personality) ไว้แตกต่างกันดังนี้คือ

แอลพอร์ท (Allport. 1961: 28) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

แคทเทล (Hall and Lindzey. 1970: 396-411 citing Cattell. N.d.) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ สิ่งที่ช่วยให้เราทำนายได้ว่า บุคคลจะทำอะไรในสถานการณ์ที่กำหนดให้ บุคลิกภาพเป็นเรื่องของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผยและซ่อนเร้นอยู่ภายใน ดังนั้นการศึกษาบุคลิกภาพจะต้องศึกษาทั้งหมด มิใช่ศึกษาเพียงอย่างเดียว

แมคแคนแนลล์ (McCannall. 1974: 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่บุคคลคิดและแสดงเป็นแบบแผนพฤติกรรมเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะที่กล่าวนี้หมายถึง ค่านิยม แรงจูงใจ ทักษะ ทักษะ อารมณ์ ความสามารถต่างๆ มโนภาพแห่งตน (Self-Concept) และเชาวิปัญญา

มอร์ริส (Morris. 1979: 618) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงรูปแบบของคุณลักษณะต่างๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทักษะ

ดุย ชุมสาย (2508: 348) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือกระสวนแห่งการรวมหน่วยอันหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะ และพฤติกรรมที่เป็นเครื่องสื่อนิรันดร์ของมนุษย์หนึ่ง ซึ่งทำให้คนอื่นกำหนดคุณค่าของมนุษย์นั้นด้วยอารมณ์ และไม่ใช้ด้วยพุทธิปัญญาหรือเชาวิ

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2524: 41) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่าคือทุกสิ่งทุกอย่าง ได้แก่ ลักษณะท่าทีการแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกต้องมีความคงตัว สำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ต้องใช้เวลาพอสมควร

เชดส์คอร์ท โฆวาลินส์ (2520: 3) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะนิรันดร์ (Traits) ที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลและเป็นสิ่งที่ย้ำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออก หรือตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของบุคลิกภาพข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อันได้แก่ คุณลักษณะทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกทางด้านการปรับตัวและการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม (เครื่องมือวัดบุคลิกภาพหญิงชาย)

“บุคลิกภาพ” นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน เช่น

กอร์ดอน (Gordon. 1963: 462) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นผลรวมทั้งหมดของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล

ฮิลการ์ด (Hillgard. 1967: 462) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพเป็นแบบแห่งลักษณะของบุคคลและมีวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

อนาสตาซี (Anastasi. 1968: 111) กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันหรือแม้แต่สภาพแวดล้อม และพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้บุคลิกภาพต่างกัน

เวอร์นอน (บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. 2526: 25; อ้างอิงจาก Vernon. 1980: 569) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพหมายถึงโครงสร้างสมมติ (Hypothetical Structure) ภายใต้พฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อยๆ หลายๆ พฤติกรรมและเป็นแบบแผนคุณลักษณะ (Characteristic patterns) ของการกระทำต่างๆ ของแต่ละบุคคล

วารุณี ธนวราพิช (2534: 26) กล่าวว่าบุคลิกภาพหมายถึงลักษณะปรากฏภายนอกและลักษณะภายในของบุคคล นับตั้งแต่รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง เจตคติ แรงจูงใจ สติปัญญา ความคิดเห็น ความสามารถ ปฏิกริยาตอบสนองทางอารมณ์ ลักษณะประจำตัวต่างๆ ความรู้สึกที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง ประสบการณ์และส่วนที่เหลือค้ำจากประสบการณ์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึงคุณลักษณะที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

2.2 ความสำคัญของบุคลิกภาพ

จากผลสรุปของนักจิตวิทยาและนักการศึกษากลุ่มหนึ่ง ซึ่งว่าด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลสรุปนี้ได้พิมพ์ลงในหนังสือ Journal of Personality ในปี ค.ศ. 1988-1989 โดยเชปลิน และบัคเนอร์ (Chaplin and Buckner. 1988: 528) ได้เสนอโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัยต่างๆ รวม 50 ลักษณะ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพได้ 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะทั้งในทางบวกและลบ ดังนี้

1. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)

- เป็นมิตร (Friendly)
- ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)
- สุภาพเรียบร้อย (Gentle)

ลักษณะทางลบ (Negative)

- ขัดแย้ง (Critical)
- อุนเฉียวง่าย (Irritable)
- ไม่สุภาพ (Disagreeable)

- อบอุ่น (Warm)
- เฉยเมย (Cold)
- อ่อนโยน (Agreeable)
- ไม่เป็นมิตร (Unfriendly)

2. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- พึ่งพาได้ (Dependable)	- หลงลืม (Forgetful)
- ไว้ใจได้ (Reliable)	- เลินเล่อ (Careless)
- ซื่อสัตย์ (Honest)	- เหลวไหล (Negligent)
- รับผิดชอบ (Responsible)	- ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
- ยุติธรรม (Conscientious)	- ไม่ซื่อสัตย์ (Dishonest)

3. วัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- จินตนาการ (Imaginative)	- ทำตามสั่ง (Direct)
- ไม่ต่างพร้อย (Polished)	- ตรงไปตรงมา (Down-to-earth)
- หลึกแหลม (Intellectual)	- ซื่อ ๆ (Simple)
- มีประสบการณ์มาก (Sophisticated)	- ทำหยาบ (Coarse)
- หยิ่งจองหอง (Snobbish)	- หยาบกระด้าง (Crude)

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- พอดีเหมาะ (Relaxed)	- ตื่นเต้น (Excitable)
- สุขุมเยือกเย็น (Calm)	- หงุดหงิด (Restless)
- หนักแน่น (Secure)	- วิตกกังวล (Nervous)
- มั่นคง (Poised)	- เครียด (Tense)
- อารมณ์เย็น (Composed)	- โลเล (Insecure)

5. ชอบแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)	ลักษณะทางลบ (Negative)
- ผจญภัย (Adventurous)	- ระวังตัว (Cautious)
- ชอบออกสังคม (Outgoing)	- สงวนตัว (Reserved)
- เปิดเผย (Open)	- เงียบ (Silent)
- ช่างพูด (Talkative)	- ห่างเหิน (Distant)
- พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)	- คอยหนี (Withdrawn)

แนวคิดในการสร้างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

การศึกษานุคลิกภาพเป็นที่ยอมรับกันมากในปัจจุบัน คือ แนวคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (The Big Five หรือ Five Factor Model; FFM) ด้วยเหตุที่สามารถประยุกต์ได้กับวัฒนธรรมต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ระหว่างปี ค.ศ. 1960-1970 ความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบยังไม่ได้รับการยอมรับ แต่เริ่มกลับมามีบทบาทอีกครั้งในช่วงปี ค.ศ. 1980 ซึ่งนักวิจัยในสาขาต่างๆ สรุปว่ารูปแบบของบุคลิกภาพเหล่านี้ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคลิกภาพที่สามารถพบได้จากการรายงานด้วยตนเอง และการประเมินในกลุ่มบุคคลวัยต่างๆ (McCrae & John, 1992: citing John, 1990a The “Big Five” Factor Taxonomy; Dimensions of personality in the Natural Language and in Questionnaires.)

การศึกษานุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีจุดเริ่มต้นมาจากการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของแคทเทิล ซึ่งต่อมา ทิวและคริสตัล (Tupes & Christal, 1961) ได้นำแบบวัดบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ (16PF) ของแคทเทิลไปให้กลุ่มตัวอย่างประมาณค่า แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ ปรากฏว่าค้นพบตัวแปรบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หลังจากนั้นได้มีนักจิตวิทยาอีกหลายคนได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ โดยตั้งชื่อแต่ละองค์ประกอบแตกต่างกันไป

2.3 ลักษณะสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คอस्ता และแมคครี ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็นห้าองค์ประกอบ โดยแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะสำคัญดังนี้ (วัลภา สบายยิ่ง, 2542 ; อ้างอิงจาก Licbert & Spiegle, 1995 Personality Strategies and Issue; citing Costa & McCrae, 1992 Revised NEO Personality Inventory (NEO PI-R) and NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI)

1. **บุคลิกภาพหวั่นไหว (Neuroticism)** หมายถึง เป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล (Anxiety) ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Self Consciousness) การมีแรงกระตุ้นในตนเองสูง (Impulsiveness) มีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability)

1.1 มีความวิตกกังวล (Anxiety) หมายถึง บุคคลที่ความว้าวุ่น หวาดกลัวมีแนวโน้มที่จะวิตกกังวล ตึงเครียด กระสับกระส่าย

1.2 ความรู้สึกเป็นศัตรูอย่างโกรธเคือง (Angry Hostility) เป็นลักษณะที่บ่งชี้แนวโน้มของความโกรธ และภาวะที่เกี่ยวข้อง เช่น ความหงุดหงิดและความขุ่นเคือง

1.3 ความรู้สึกซึมเศร้า (Depression) เป็นผู้ที่มีความรู้สึกผิด เศร้า ลึนหวังและว่าเหว เป็นผู้ที่มีความท้อแท้ง่าย

1.4 การคำนึงถึงแต่ตนเอง (Self Consciousness) เป็นลักษณะผู้ที่มีอารมณ์ ความรู้สึกเต็มไปด้วยความละอาย รู้สึกไม่สบายใจที่จะมีผู้อื่นอยู่แวดล้อม ไวต่อการแสดงออกที่ผู้อื่น มีต่อตน และมีแนวโน้มที่จะรู้สึกต่ำต้อย เป็นลักษณะที่รู้สึกอาย หรือรู้สึกกังวลกับการเข้าสังคม

1.5 การมีแรงกระตุ้นในตัวเองสูง (Impulsiveness) หมายถึง การไม่สามารถจะ ควบคุมแรงกระตุ้น และความต้องการของตนเอง

1.6 มีอารมณ์เปราะบาง (Vulnerability) หมายถึง ความอ่อนแอต่อความเครียด ไม่สามารถเผชิญกับความเครียดได้ เป็นผู้ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นคนลึนหวัง ตื่นตระหนกเมื่อประสบ กับสถานการณ์ฉุกเฉิน

2. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extraversion) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warmth) ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) การชอบมีกิจกรรม (Activity) ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement - Seeking) การมีอารมณ์ ด้านบวก (Positive Emotions)

2.1 การเป็นผู้ที่มีความอบอุ่น (Warm) หมายถึง การเป็นผู้ที่มีความรักและเป็นมิตรต่อ ผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความรักผู้อื่นอย่างแท้จริง

2.2 ความชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น (Gregariousness) หมายถึง ความชอบที่จะอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นเป็นหมู่คณะ

2.3 การแสดงออกแบบตรงไปตรงมา (Assertiveness) หมายถึง ผู้ที่กล้าที่จะแสดง ความเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในสังคม

2.4 การชอบมีกิจกรรม (Activity) หมายถึง ผู้ที่มีความว่องไว ตื่นตัว มีความต้องการ ทำกิจกรรมอยู่เสมอ

2.5 ชอบแสวงหาความตื่นเต้น (Excitement - Seeking) หมายถึง ผู้ที่ชอบ สิ่งแวดล้อมที่มีสีสันสดใส

2.6 การมีอารมณ์ด้านบวก (Positive Emotions) หมายถึง ผู้ที่มีความสนุกสนาน มี ความสุข มีความหวัง และมองโลกในแง่ดี

3. บุคลิกภาพเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) ความ สุนทรีย์ (Aesthetics) การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) การปฏิบัติ (Actions) การมีความคิด (Ideas) การยอมรับค่านิยม (Values)

3.1 การเป็นคนช่างฝัน (Fantasy) หมายถึง ผู้ที่มีชีวิตเต็มไปด้วยจินตนาการและความฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ภายในตนเอง

3.2 ความสุนทรีย์ (Aesthetics) หมายถึง ผู้ที่ห่วงใยกับงานและความงดงามในงานศิลปะทุกวิถี

3.3 การเปิดเผยความรู้สึก (Feelings) หมายถึง การเป็นผู้ที่รับรู้อารมณ์และความรู้สึกภายในตนเอง

3.4 การปฏิบัติ (Actions) หมายถึง ผู้ที่พร้อมที่จะลองทำกิจกรรมใหม่ ๆ เช่น รับประทานอาหารใหม่ ๆ ชอบความแปลกใหม่หลากหลายกว่าความเคยชินที่ปฏิบัติอยู่

3.5 การมีความคิด (Ideas) หมายถึง การมีความคิดที่จะเปิดรับเหตุการณ์หรือเรื่องใหม่ ๆ

3.6 การยอมรับค่านิยม (Values) หมายถึง การมีความพร้อมที่จะตรวจสอบค่านิยมต่างๆ เช่น ค่านิยมทางสังคม การเมือง และศาสนา

4. บุคลิกภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) การยอมตามผู้อื่น (Compliance) การถ่อมตน (Modesty) และความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender-Mindedness)

4.1 การเป็นผู้ไว้วางใจผู้อื่น (Trust) หมายถึง การที่เชื่อว่าผู้อื่นมีความซื่อสัตย์และเจตนาดี

4.2 ความตรงไปตรงมา (Straight Forwardness) หมายถึง การมีความจริงใจที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างตรงไปตรงมา

4.3 ความรู้สึกเอื้อเฟื้อ (Altruism) หมายถึง ผู้ที่มีความห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่น

4.4 การยอมตามผู้อื่น (Compliance) หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะอ่อนโยนตอบสนองการกระทำของผู้อื่นอย่างสุขุม

4.5 การถ่อมตน (Modesty) หมายถึง ผู้ที่ถ่อมตนไม่ข่มกว่าตนเองเหนือผู้อื่น

4.6 ความมีจิตใจอ่อนโยน (Tender-Mindedness) หมายถึง ผู้ที่ให้ความสำคัญต่อความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น มีความห่วงใยต่อความต้องการของผู้อื่น

5. บุคลิกภาพมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง การมีความสามารถ (Competence) ความเป็นระเบียบ (Order) การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) การมีความต้องการไฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) ความมีวินัยต่อตนเอง (Self-Discipline) และความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation)

5.1 การมีความสามารถ (Competence) หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการกับชีวิตตนเองได้ ความเป็นเหตุเป็นผล และมีประสิทธิภาพในตนเอง

5.2 ความเป็นระเบียบ (Order) หมายถึง ผู้ที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

5.3 การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Dutifulness) หมายถึง ผู้ที่ยึดมั่นในหลักการทางจริยธรรมและปฏิบัติตามคำมั่นที่ให้ไว้

5.4 การมีความต้องการใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Striving) หมายถึง การทำงานหนักเพื่อประสบความสำเร็จในงานตามเป้าหมาย

5.5 ความมีวินัยต่อตนเอง (Self- Discipline) หมายถึง ความสามารถที่จะเริ่มและปฏิบัติงานให้สำเร็จ แม้ว่าเต็มไปด้วยความเบื่อหน่ายหรืออุปสรรคก็ตาม

5.6 ความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ (Deliberation) หมายถึง การมีความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ มีความระมัดระวังในการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความสุขในชีวิตสมรส

ในการศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่มีความสุขกับไม่มีความสุขในเขตกรุงเทพมหานคร มีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

อิฐ รูบิล และเพียวลอร์ (Bahr. 1989: 80-81; citing Hill, Rubin and Peplau.1979) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คู่ ในภาคตะวันออก เฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา โดย 103 คู่หย่าร้างและ 117 คู่อยู่ด้วยกัน พวกเขาพบว่า คู่ที่อยู่ด้วยกันจะมีความคล้ายคลึงกันทางด้าน อายุ การศึกษา และสติปัญญาแต่ความแตกต่างทางด้าน ความสนใจ ภูมิหลัง ทักษะคติทางเพศ และความคิดเกี่ยวกับการแต่งงานจะเป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกของคู่ครอง

สเติร์นเบิร์ก (Sternberg. 1986) พบว่า ความคล้ายคลึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านความรัก คู่ที่มีลักษณะการพัฒนาด้านความรักดังกล่าว พวกเขาจะมีความสุขมากกว่าคู่ที่ไม่ค่อยมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน (ศิริสุข ยืนหาญ: 2543; อ้างอิงจาก Sternberg. 1986)

ครอคอฟ (Bahr. 1989: 130; citing Krokoff. 1987) ศึกษาความสัมพันธ์ของอารมณ์ในเชิงลบของชีวิตสมรส พบว่า การโต้ตอบกันและกันในเชิงลบเป็นสิ่งที่พบได้เป็นปกติของความขัดแย้งในชีวิตสมรส เมื่อคนๆ หนึ่งถูกคู่สมรสของตนบ่น ผู้ถูกบ่นมักจะโต้ตอบกลับด้วยการบ่นเช่นเดียวกันมากกว่าจะพยายามเข้าใจในสิ่งที่ตนเองถูกบ่น การโต้ตอบกันและกันในเชิงลบในระดับสูงจะทำให้ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง

จากผลงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเปรียบเทียบคู่สมรสที่มีความสุขกับคู่สมรสที่ไม่มีความสุข พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของแบบแผนการติดต่อสื่อสารของคู่สมรส โดยคู่สมรสที่มีความสุขมักจะเป็นผู้ที่มีทักษะของการสื่อสารในเชิงบวกมากกว่ามีการยอมรับมากกว่า ตำนานกล่าวร้ายกันน้อยกว่า มีปฏิกิริยาต่อข้อความในเชิงลบน้อยกว่า แสดงความรู้สึก ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข ส่วนคู่สมรสที่ไม่มีความสุขจะแสดงอารมณ์ในเชิงลบน้อยกว่า แสดงอารมณ์ในเชิงลบน้อยกว่า และแสดงอารมณ์ในเชิงลบซึ่งกันและกันมากกว่า มีการเปิดเผยตนเองน้อยกว่าและมักเปิดเผยในแง่อารมณ์ในเชิงลบ (Bahr.1989: 107-109; citing fowers and olson 1989; Levenson and Gottman. 1983; Margolin and Wampold. 1981; Jacobson and other. 1980; Fiore and Swesen. 1977; Levingen and Senn)

นอกจากนี้ จากผลการศึกษานี้จำนวนหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบพฤติกรรมของคู่สมรสที่มีความสุขและคู่สมรสที่ไม่มีความสุข พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขมักจะใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากกว่า และใช้คำพูดในแง่ลบหรือทำให้เกิดความไม่พึงพอใจน้อยกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตำหนิว่ากล่าวกัน (Criticisms) ซึ่งคู่สมรสที่ไม่มีความสุขมักจะมีการโต้ตอบด้วยการแสดงออกในเชิงลบซึ่งกันและกัน และคู่สมรสที่มีความสุขมักจะใช้กิริยาท่าทางที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่คู่สมรส เช่น การกอดจูบ การให้ของขวัญ ให้ความร่วมมือกัน มีเพศสัมพันธ์ที่ดี ใช้เวลาร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆ มีความสอดคล้องกันในการใช้จ่ายเงิน มากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข (Argyle. 1987: 17)

มิสเซอร์ และแว็กซ์เลอร์ (Bahr. 1989; citing Mischrt and Waxler. 1968; Rishin and Faunce. 1970) พบว่าคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส มีอารมณ์ขัน หัวเราะเกื้อกูลกันมากกว่าและใช้กลวิธีป้องกันตนเองน้อยกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความสุข

อาร์กิล และเฟิร์นแฮม (Argyle and Furnham. 1982: 481-492) พบว่าในชีวิตสมรสมีปัจจัยที่เป็นแหล่งของความพึงพอใจในชีวิตสมรส 3 ปัจจัย คือ การให้สิ่งของเป็นรางวัลแก่กัน (Instrumental reward) การสนับสนุนทางอารมณ์ และการเอาใจใส่กัน ส่วนปัจจัยที่เป็นแหล่งของความขัดแย้งในชีวิตสมรสคือ ความขัดแย้งทางด้านอารมณ์และการดำเนินคดีเถียง กล่าวร้ายกัน

กอลวิน และบรอมเมล (Bahr. 1989: 129 ; citing Galvin and Brommel. 1986) กล่าวว่ากลไกการจัดการความขัดแย้งแบบไม่เปิดเผย เช่น การปฏิเสธการเบี่ยงเบน และการไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง มีแนวโน้มที่จะทำให้ความพึงพอใจ ในชีวิตสมรสต่ำลงทั้งนี้เพราะความขัดแย้งไม่ได้รับการแก้ไขโดยตรง จนกระทั่งความขัดแย้งถูกสะสมจนถึงระดับที่สูงระดับหนึ่ง และระเบิดออกมาในรูปความขัดแย้งแบบเปิดเผย กลวิธีการจัดการความขัดแย้งที่มีแนวโน้มในการปรับปรุงความพึงพอใจใน

ชีวิตสมรส ที่สำคัญที่สุดวิธีหนึ่ง คือ การฟังเพื่อทำความเข้าใจมากกว่า ฟังเพื่อตัดสินว่าดีหรือไม่ดี อีกวิธีหนึ่งคือการสื่อสารซึ่งแสดงถึงความเข้าใจ และมีแนวโน้มที่จะลดธรรมชาติการแข่งขันของปฏิสัมพันธ์ (Bahr. 1989: 130 ; citing Galvin and Brommel. 1989 ; Mandersheid and others. 1982)

ในการวิจัยเกี่ยวกับ แบบแผนการสื่อสารของคู่สมรสของ Narvan พบว่าความพึงพอใจในชีวิตสมรสและการสื่อสารที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.80 โดยระบุว่าคู่สมรสที่มีการปรับตัวเข้าหากันได้ดีนั้นจะมีการโต้แย้งกันในประเด็นที่สำคัญ อีกทั้งมีการพูดคุยเรื่องที่เป็นส่วนตัวระหว่างคู่สมรสอยู่เสมอ มีการใช้สัญลักษณ์ที่เข้าใจร่วมกันมากกว่า มีการขัดจังหวะการสื่อสารของคู่สมรสอีกฝ่ายน้อยกว่า และมักจะใช้การสื่อสารในเชิงอวัจนภาษาต่อกันเสมอ (จัสมิน สุวรรณชีพ 2544: 1; อ้างอิงจาก Dindia and Fitzpatrick. 1967: 138-139)

ก๊อตแมน (Gottman, et al. 1977) ระบุว่า ความแตกต่างประการสำคัญคือ รูปแบบของพฤติกรรมระหว่างคู่สมรสที่มีความทุกข์กับคู่ที่ไม่มีความทุกข์โดยคู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีรูปแบบและโครงสร้างของปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คู่สมรสที่มีความทุกข์มักมีพฤติกรรมในเชิงลบ ตอบสนองซึ่งกันและกันมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความทุกข์ นอกจากนี้ คู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีความสามารถที่ไม่เท่ากันอย่างมาก ในการคาดเดาพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย และในชีวิตที่เป็นทุกข์นั้นสังเกตได้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมักจะแสดงอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง (Dindia and Fitzpatrick. 1967: 139)

สเปนเนอร์ (Spanier. 1976: 15; citing Spanier and Lewis. 1980: 825) กล่าวว่าคู่สมรสที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันจะมีความรัก ความเข้าใจ สนใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการให้และการรับ รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา อดทนให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสื่อความหมายกันชัดเจน ความรู้สึกดังกล่าวนี้จะช่วยขจัดความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกันได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังทำให้ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของคู่สมรสที่มีโอกาสได้ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ตนรัก (จารุวรรณ ชูปวา: 2541: 24)

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบได้แก่ บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา ของคู่สมรสนั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยหนึ่งองค์ประกอบ หรือมากกว่าโดยที่แต่ละองค์ประกอบน่าจะมีสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมทางบวก และน่าจะมีสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเชิงลบ จนนำไปสู่การทำนายได้ว่า คู่สมรสคู่นี้มีความสุขหรือไม่มีความสุข ดังนั้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคู่สมรส ผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนา แก้ไข และป้องกัน ปัญหาครอบครัวให้ลดลง เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกและสถาบันเดียวที่มีความสำคัญในการทำหน้าที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของเยาวชนผู้ ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และมีคุณภาพในวันข้างหน้าและจะเป็นผู้พัฒนาประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้าต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่ สมรส

3.1 ความหมายของทัศนคติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 389) ได้ให้ความหมายของคำว่าทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็น คำสมาสระหว่างคำว่า ทัศนะ ซึ่งแปลว่า ความเห็น กับ คติ ซึ่งแปลว่า แบบอย่าง หรือลักษณะ เมื่อ รวมกันเข้าจึงแปลว่า ลักษณะของความเห็น

ดวงเดือน พันธุสินวิน (2518: 4) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ คือความพร้อมในการกระทำ ของบุคคลต่อสิ่งใด บุคคลใด ความพร้อมดังกล่าวของบุคคลเห็นได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดง ต่อสิ่งนั้นว่า ชอบหรือไม่ เห็นด้วยหรือไม่

สุรศักดิ์ เอื้อมณี (2541: 12) ให้ความหมายของคำว่า ทัศนคติว่า คือความเอียง ความรู้สึกนึกคิด ที่เกิดขึ้นต่อบุคคล หรือสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งอาจจะเป็นกลาง บวก หรือลบก็ได้

สุรา จัทรโธม (2536: 242) ให้ความหมายในทางจิตวิทยาว่า ความเชื่อและทัศนคติเป็น พฤติกรรมอย่างหนึ่งที่ฝังอยู่ในจิตใจของบุคคล หากมีสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ ความ เชื่อและทัศนคติของเขาแล้ว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาอย่างเดียวกันเสมอไป จึงพอสรุปได้ว่า ทัศนคติเป็นนามธรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล และทัศนคติมี ความสำคัญต่อการตอบสนองทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างมาก นั่นคือ บุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำสิ่งใดลงไปทัศนคติจะเป็นเครื่องกำหนด ทัศนคติจึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของบุคคล และบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2528: 1) ทัศนคติ (Attitude) มาจากคำ ภาษาละติน ซึ่งตรงกับคำว่า ความเหมาะสม หรือการปรุงแต่ง ทัศนคติ เป็นพฤติกรรมเตรียมพร้อมทางสมอง ในการที่จะ กระทำซึ่งจะบ่งบอกถึงหน้าที่ของสภาวะจิตใจ หรือสภาพของอารมณ์ที่ซับซ้อน ก่อนที่คนเราจะ ตัดสินในอย่างใดอย่างหนึ่งในการแก้ปัญหา โดยส่วนใหญ่แล้วจะขึ้นอยู่กับทัศนคติที่จะคงไว้ซึ่งสิ่งที่

ตนเองมีประสบการณ์มา เพื่อที่จะรักษาทัศนคติที่ถูกต้องไว้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องอย่างไร ตามลำดับความเชื่อถือหรือระดับความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จะเห็นได้ว่าทัศนคติเป็นนามธรรมที่เป็นพฤติกรรมภายในของคนเรา

ฟิชไบน์ (Fishbien. 1967: 8) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของสมองและประสาท การจัดระบบมวลประสบการณ์ อิทธิพลภายนอกหรือภายในที่มีต่อบุคคลในการที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นๆ

กู๊ด (Good. 1960: 241) ให้ความหมายว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของคนเราที่มีต่อความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัวในด้านความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งต่างๆ

การ์ลสมิท (Garlsmith. 1960: 246) ให้ความหมายว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะทางจิตใจและประสาทเกี่ยวกับความพร้อม ซึ่งเกิดขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์เป็นตัวนำ หรือมีอิทธิพลเหนือการตอบสนองของแต่ละบุคคลที่มีต่อวัตถุและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

โสภา ชูพิกุลชัย (2518: 26) ทัศนคติ เป็นระบบที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งรวมถึงส่วนของการรับรู้ความรู้สึกและของแนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการกระทำพฤติกรรม ส่วนของการรับรู้นี้จะประกอบไปด้วยความเชื่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งของหรือความคิดเห็นต่างๆ และความรู้สึกอาจเกี่ยวกับอารมณ์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเชื่อและแนวโน้มด้วย

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (2528: 2-3) สรุปความหมายไว้ดังนี้

1. ทัศนคติ หมายถึง ความสลับซับซ้อนของความรู้สึก ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น ความลำเอียง หรือการมีอคติของบุคคลในการที่จะสร้างความพร้อมที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามประสบการณ์ของบุคคลนั้นที่ได้รับมา

2. ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะมีปฏิกิริยาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี หรือต่อต้านสภาพแวดล้อมที่จะมาทางใดทางหนึ่ง

3. ในด้านพฤติกรรมของคนเรา ทัศนคติ หมายถึง การเตรียมตัวหรือความพร้อมในการตอบสนองกล่าวคือ

3.1 เป็นการบ่งแสดงถึงการตอบสนองที่จะเกิดขึ้นภายในบุคคลนั้น ซึ่งจะยังไม่เกิดขึ้นทันทีทันใด และสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก การบ่งแสดงถึงการตอบสนองอาจจะแสดงออกมาอย่างรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัว ทางด้านวาจา หรือจากสิ่งเร้าภายในร่างกาย สิ่งที่แสดงออกมาแต่ละอย่างเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองทางทัศนคติ และแนวโน้มเอียงอื่นๆ ภายในตัวบุคคล

3.2 การตอบสนองทั้งหมด เป็นการแสดงออกโดยการกระตุ้นให้แสดงออกซึ่งทัศนคติอาจจะกระทำภายในหรือภายนอกบุคคลนั้น การกระตุ้นด้วยการพูดหรือวิธีอื่นๆ

3.3 การตอบสนองทั้งหมดเป็นผลของวิถีชีวิต แรงขับที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่จะทำให้เกิดการตอบสนอง เป็นการสร้างภาพพจน์ต่างๆ ตามนิสัยของคนๆ นั้น ทศนคติ จึงเป็นการรวบรวมเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อ และความจริง (ซึ่งได้แก่ ความรู้ต่างๆ) รวมทั้งความรู้สึก ซึ่งอาจเป็นการประเมินทั้งหมดที่เกี่ยวพันกันแล้วบรรยายให้รู้ถึงจุดแกนกลางของวัตถุ นั้น ความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดพฤติกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นไป

อัลพอร์ท (Allport. 1985) กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงกำหนดทิศทางปฏิกิริยาของบุคคล ที่จะมีต่อบุคคล หรือสิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เธอร์สตัน (ประภาพรรณ สุวรรณ. 2520: 1; อ้างอิงจาก Thurstone. 1946) กล่าวว่า ทศนคติเป็นระดับของความรู้สึกมากน้อยในด้านบวกและลบที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (Psychological Object) ซึ่งอาจจะเป็นอะไรก็ได้หลายอย่าง เช่น สิ่งของ บุคคล องค์การ บทความ ความคิด ฯลฯ ความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่

โรเซนเบิร์ก (วีระชัย บัวผัน. 2534: 12; อ้างอิงจาก Rcsenberg. 1956) กล่าวว่าทศนคติ คือ การตอบสนองด้านความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งความรู้สึกเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับความคิดและความเข้าใจของบุคคลนั้น

กิลฟอร์ด (Guilford. 1930: 336) กล่าวว่า ทศนคติเป็นอารมณ์ที่ซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สถาบันหรือเรื่องราวต่างๆ ทางสังคม

อนาตาซี (Anastasi: 1968: 479-480) กล่าวว่าทศนคติเป็นความโน้มเอียงที่แสดงออกในทางที่ชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ประเพณี หรือสถาบันต่างๆ ทศนคติไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่อ้างอิงได้จากพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกทางภาษาและไม่ใช้ภาษา

นิวคอมบ์ (ณัฐวดี วิถีธรรม. 2539; อ้างอิงมาจาก Newcomb. 1954: 128) กล่าวว่า ทศนคติเป็นความโน้มเอียงทางจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ได้รับ อาจะมากหรือน้อยในทางที่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือชอบ ซึ่งเรียกได้ว่าเห็นไปในทางบวก ถ้าไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วย หรือไม่ชอบก็เรียกว่าเป็นทศนคติทางลบ ถ้ารู้สึกเฉยๆ ไม่ชอบ ไม่เกลียด เรียกว่า เป็นทศนคติในทางกลางๆ

3.2 ลักษณะของทศนคติ

ทิตยา สุวรรณขุ (2520: 602-603) กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของทศนคติ 4 ประการ คือ

1. ทศนคติเป็นสภาวะก่อนพฤติกรรมก่อนพฤติกรรมตอบโต้ต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ เป็นสภาวะที่พร้อมจะมีพฤติกรรมจริง

2. ทักษะมีความคงตัวอยู่ในชั่วระยะเวลา คือ มีความมั่นคงถาวรพอสมควรเปลี่ยนแปลงได้ยาก แต่มีแนวโน้มจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง
3. ทักษะเป็นตัวแปรที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิดไม่ว่าจะเป็นในรูปของการแสดงออกโดยวาจา หรือความรู้สึกตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ทักษะมีคุณสมบัติของแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินและเลือกสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งรวมถึงกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

3.3 องค์ประกอบของทักษะ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523) ได้อธิบายถึง องค์ประกอบของทักษะว่ามี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิด (Cognitive Component) หมายถึง ทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นจะต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก และความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในด้านที่ว่า สิ่งนั้นมีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อที่เข้าประเมินสิ่งนั้น
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Effective Component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ความรู้สึกนั้นจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว
3. องค์ประกอบด้านความพร้อมที่จะกระทำ (Action-Tendency Component) หมายถึง ความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลนั้นจะประพฤติปฏิบัติเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่าและมีความรู้สึกชอบ ไม่ชอบในสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่มาตามก็คือ ความพร้อมในการกระทำ การที่สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้น

การเกิดทักษะ

ฟอสเตอร์ (Foster. 1952) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทักษะว่า ขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการคือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อบุคคล หรือสถานการณ์ ทักษะจึงเกิดจากการได้พบเห็น ค้นเคย สัมผัส ได้ทดลองเป็นต้น ถือเป็นประสบการณ์ตรง (Direct Experience) และการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรือได้อ่านจากสิ่งต่างๆ และไม่ได้พบเห็น หรือสัมผัสโดยตรงด้วยตัวเองถือเป็นประสบการณ์อ้อม (Indirect Experience)

2. ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยม เนื่องจากกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานแตกต่างกัน ค่านิยมและการตัดสินใจค่านิยมจึงไม่เหมือนกัน ค่านิยมของกลุ่มสิ่งเดียวกันอาจแตกต่างกัน

ทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล อัลพอร์ต (Allport. 1985: 8) เสนอความคิดเห็นว่า ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ ตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่างๆ เช่น ทัศนคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่นๆ

2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่ต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อยๆ แล้วยังทำให้มีกระแสน (Pattern) เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคนๆ นั้น

3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบทัศนคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อ-แม่ พี่น้อง และบุคคลอื่นๆ

4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีทัศนคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่างๆ เป็นต้น

3.4 บุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรส

บุคลิกภาพประชาธิปไตย

ไมเคิลลิส (สมพงษ์ พวงคำ. 2528: 23; อ้างอิงจาก Michaelis. 1950: 36-42) ได้กำหนดไว้ว่า บุคลิกภาพประชาธิปไตย หมายถึง พฤติกรรมต่างของบุคคลต่อไปนี้ คือ การมีส่วนร่วมการนำตนเอง ความรับผิดชอบ ความเกรงใจ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคำนึงถึงผู้อื่น การเคารพกติกาของสังคม

ชไนด์แมน (Schnidema. 1965: 14-27) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า หมายถึง การมีความซื่อสัตย์ มีความอดกลั้น ความเป็นพลเมืองดี มีความรู้สึกรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความกรุณาปรานี มีความเคารพนับถือ มีความยุติธรรมต่อผู้อื่น

ธงชัย ลักคณสุวรรณ์ (2527: 18) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า หมายถึงบุคลิกภาพรูปแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยกลุ่มหนึ่งซึ่งเหมาะกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย ลักษณะนิสัยกลุ่มนี้ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความใจกว้าง การคำนึงถึงผู้อื่น การมีสามัคคีธรรม ความมีเอกลิทธิแห่งตน ความริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นพลเมืองดีในด้านสังคม ประชาธิปไตยลักษณะนิสัยเหล่านี้เป็นตัวกำหนดวิถีการดำเนินชีวิต หรือกำหนดแนวทางในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตของบุคคล

สันติ สุขทรัพย์ (2528: 6) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่า หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่เกิดจากลักษณะ 3 ประการ คือ การเคารพซึ่งกันและกัน การแบ่งปันกัน การร่วมมือและประสานงานนั้น การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา

ทิตินา แชมมณี (2536: 7) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตย มีดังนี้

1. เคารพในความเป็นบุคคล และการตัดสินใจของผู้อื่น
2. ใช้สิทธิเสรีภาพและเปิดโอกาสให้ผู้อื่น ได้ใช้ความคิดของเขาในการตัดสินใจ
3. มีใจกว้าง รู้จักรับฟังผู้อื่นเพื่อส่วนรวม
4. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อส่วนรวม มีขันติธรรม
5. ยึดหลักในการตัดสินใจ
6. รู้จักแก้ปัญหาโดยสันติวิธี

7. การเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หมายถึง การเคารพในกติกาของสังคมการปฏิบัติต่อหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ การใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ การเฝ้าสังเกตภาพในสังคมการใช้ทักษะกระบวนการประชาธิปไตยในการแก้ปัญหา การสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยในครอบครัว

ครอบครัว ประกอบด้วย สามี ภรรยา หรือ พ่อ แม่ ลูก หรือกลุ่มวงศาตถาญาติ การดำรงชีวิต ร่วมกันในวิถีชีวิตประชาธิปไตยจึงต้องคำนึงถึงคุณลักษณะประชาธิปไตยในครอบครัวที่สำคัญ คือ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังและยอมรับข้อคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจ และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล เป็นต้น (ชุดการศึกษาออกโรงเรียน หมวดวิชา พัฒนาสังคมและชุมชน ตอนที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม กระบวนการประชาธิปไตย)

สรุป บุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรส คือ คุณลักษณะหรือลักษณะนิสัยของกลุ่มสมรสที่สำคัญ ที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยในครอบครัวที่สำคัญ คือ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังและยอมรับข้อคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจ และแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล

3.5 ทักษะต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสกับความสุขในชีวิตสมรส

ทักษะต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรส

ทักษะต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรส คือ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความนิยมชมชอบของกลุ่มสมรส มีความพร้อมในการกระทำเกี่ยวกับคุณลักษณะประชาธิปไตยในครอบครัวของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่บุคคลแสดงออกต่อกัน คือ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังและยอมรับข้อคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยใช้เหตุผล

3.6 งานวิจัยเกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสกับความสุขในชีวิตสมรส

ลักกี้ (วรรณภา ลำเจียกเทศ. 2530: 64; อ้างอิงจาก Lucky.1997) ได้ทำการศึกษาคู่สมรส 80 คู่พบว่าคู่สมรสที่มีความสุขจะมองกันในแง่บวกและลักษณะที่เป็นกลาง เช่น เห็นว่าคู่สมรสมีความรับผิดชอบมีระเบียบแบบแผน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความร่วมมือ ไม่นิ่งเฉยจนเกินไป และไม่ช่างจัดการจนเกินไป ในขณะที่คู่สมรสที่ไม่มีความสุขจะมองกันในแง่ลบ เช่น เห็นว่าคู่สมรสก้าวร้าว ไม่น่าไว้วางใจ ไม่เสียบบแหลม และนิ่งเฉยมากเกินไป หรือเผด็จการมากเกินไป

กระบี่ ชลวิทย์ (2543) ศึกษาเรื่อง ครอบครัว ที่มีคุณภาพในทศวรรษของพนักงานธนาคารทหารไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติด้านความรักใคร่กลมเกลียว สมานฉันท์ ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีการพูดให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันแก้ปัญหาจนสำเร็จลุล่วง เมื่อผู้ใดประสบปัญหาการให้กำลังใจ และเมื่อผู้ใดในครอบครัวมีความขัดแย้งต้องมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน มีความเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งในภาพรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับสูง

นัฐริกา จิตตสวณ (2546) ศึกษาปัจจัยด้านปฏิบัติเพื่อการเสริมสร้างครอบครัวไทยให้เข้มแข็ง ผลการวิจัยพบว่า การสร้างครอบครัวไทยให้เข้มแข็งมีองค์ประกอบที่มีความสำคัญ คือ ปัจจัยด้านปฏิบัติ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว 2) การปฏิบัติการสร้างชีวิตที่ดีให้แก่ครอบครัว 3) การปฏิบัติการแบ่งเวลาเพื่อครอบครัวและใช้เวลาเพื่อการทำกิจกรรมร่วมกัน 4) การปฏิบัติการให้และแสดงความรักความผูกพันที่ดีต่อครอบครัว 5) การปฏิบัติที่ดีของสมาชิกในครอบครัวเมื่อครอบครัวต้องเผชิญปัญหาวิกฤตการณ์และความเครียด 6) การปฏิบัติการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันภายในครอบครัวและต่อสังคมภายนอก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรส กล่าวไว้ว่า ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส มีความสัมพันธ์กับความสุขในชีวิตสมรส นั่นคือการทำคู่สมรสมีความรู้สึกเชิงประเมิณค่าว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรสเป็นสิ่งที่ดี และมีความรู้สึกพอใจ ยินดีพร้อมที่จะแสดงออกต่อคู่สมรสของตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ของบุคคลที่เป็นสามีและภรรยา มีสถานภาพคู่ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี 2549

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี 2549 จำนวน 90 คู่ ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1

เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นคำตอบของท่านหรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 20-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปวช.

☐ ปวส.

☐ปริญญาตรี

☐ปริญญาโท

☐ สูงกว่าปริญญาโท

4. สถานภาพสมรส

☐ คู่

☐ หย่า

☐ โสด

5. อาชีพ

☐ ข้าราชการ

☐ พนักงาน

☐ ลูกจ้าง

☐ ลูกจ้างชั่วคราว

6. รายได้ทั้งสิ้นของครอบครัวของข้าพเจ้าประมาณเดือนละ

☐ ไม่เกิน 8,000 บาท

☐ 8,001 – 13,000 บาท

☐ สูงกว่า 13,000 บาท

7. ระยะเวลาในการแต่งงาน

☐ 1-3 ปี

☐ 4-6 ปี

☐ 6 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดบุคลิกภาพ 5 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียว จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร แต่ละตัวแปรประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ของ วัลภา สบายยิ่ง (2542) ซึ่งแปลมาจากแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตา และแมคเคร (Costa & McCrae. 1992) มาปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ได้ข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วย ข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) ในแต่ละด้านดังนี้ คือ

1. บุคลิกภาพห้วนไหว จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77
2. บุคลิกภาพแสดงตัว จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75
3. บุคลิกภาพเปิดกว้าง จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84
4. บุคลิกภาพอ่อนโยน จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80
5. บุคลิกภาพมีสติ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

การให้คะแนนแบบวัด

กรณีข้อความเป็นบวก

ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

กรณีข้อความทางลบ ผู้วิจัยให้คะแนนกลับกัน

การรวมคะแนน ผู้วิจัยรวมคะแนนเป็นรายด้าน โดยแต่ละด้านมีคะแนนระหว่าง 12-60 คะแนน คะแนนเฉลี่ยของแบบวัดแต่ละด้านเท่ากับ 36 คะแนน

ความหมายของคะแนน สำหรับบุคลิกภาพแต่ละด้าน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน หมายความว่าบุคคลนั้นมีบุคลิกภาพด้านนั้นสูงกว่าผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตัวอย่างแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คำชี้แจง : โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นจริงสำหรับท่านเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยในแต่ละข้อมีเพียงคำตอบเดียว และกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าเป็นคนไม่วิตกกังวล					
2.	ข้าพเจ้าชอบที่จะมีคนอยู่รอบข้าง					
3.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเสียเวลาที่จะเพื่อฝัน					

ตอนที่ 3 แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส เป็นแบบสอบถามให้ชดตอบมีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก จริงมากที่สุด ถึง ไม่จริงมากที่สุด โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรัก ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ความสัมพันธ์ทางเพศ ความสอดคล้องทางบทบาท การสื่อสารที่ดี วุฒิภาวะทางอารมณ์ การมีศรัทธาต่อศาสนา การเอื้อประโยชน์ต่อกัน การเปิดเผยตนเอง แบบวัดความสุขในชีวิตสมรสนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยข้อความเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นหรือการกระทำ ในการตอบแบบวัดนี้ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1-5 และคะแนนรวมจาก 40-200 คะแนน คู่สมรสที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสมากส่วนคู่สมรสที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนต่ำหรือสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และคู่สมรสที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมทั้งคู่ แสดงถึงมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ตัวอย่างแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	ท่านเห็นว่าการรักซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่มีความ คุณค่าในชีวิตสมรส					
2.	ท่านคิดถึงคู่สมรสของท่านเสมอเมื่อต้องอยู่ ห่างไกลกัน					
3.	ท่านยินยอมเสียสละความสุขของท่านเพื่อให้คู่ สมรสมีความสุข					

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสุขในชีวิต
สมรส จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณ
ค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) 0.95

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส จะให้คะแนนการตอบ
แบบสอบถามรายข้อ ดังนี้

1. สำหรับข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

1. ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสุขในชีวิตสมรส นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากนิตยสาร เอกสารวิชาการต่าง ๆ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet) เพื่อประกอบการศึกษา
2. การกำหนดนิยามปฏิบัติการของความสุขในชีวิตสมรส
3. ผู้วิจัยนำแบบวัดความสุขในชีวิตสมรสไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถามและภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้
4. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ Item-total Correlation ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05
5. นำแบบวัดที่ได้คัดเลือกแล้วในข้อ 4 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) 0.95

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส

ลักษณะแบบวัดทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส เป็นแบบสอบถามให้ชดตอบมีจำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจเชิงประเมินค่าต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสและความพร้อมทางจิตใจต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติต่อบุคลิกประชาธิปไตยของคู่สมรส

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	การกล้าพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในเรื่องต่างๆในครอบครัว ทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข					
2.	การใช้เวลาพูดคุยกับคู่สมรสปรึกษาปัญหา ระหว่างกันทำให้ท่านมีความสุขในชีวิตสมรส					
3.	การชื่นชมยินดีกับความสำเร็จบางประการของคู่ สมรสเป็นสิ่งที่สมควรกระทำ					

การสร้างเครื่องมือ แบบวัดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส จำนวน 30 ข้อ มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีระดับความเชื่อมั่น (Reliability) 0.97

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส จะให้คะแนนการตอบแบบสอบถามรายข้อ ดังนี้

1. สำหรับข้อความทางบวก ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. สำหรับข้อความทางลบจะให้คะแนนที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับข้อความทางบวก ดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ไม่จริงมาก	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองและได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์โดย รองศาสตราจารย์ ดร. นวลลออ สุภาพล และได้เชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดย ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ดร.ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย, รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพวรรณ กิตติพร รองศาสตราจารย์ ฤกษ์ชัย คุณูปการ และผู้วิจัยได้นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตัวเอง กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกภรรยาที่มีสถานภาพเป็นอาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 คู่ และขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้นำแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งไปให้สามี หรือ ภรรยาของตนตอบ โดยผู้วิจัยจะนัดหมายมารับแบบสอบถามทั้งสองชุดต่อไป
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วน
3. นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มต้นด้วยการตรวจให้คะแนนแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนดจากนั้นนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS มีขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
 - 2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ Item – total Correlation
 - 2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหา สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' Product Moment Correlation Coefficient) ในการทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 1 ถึง 9

4. ทำนายความสุขในชีวิตสมรส จากตัวแปรทำนาย บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และ ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression
Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัวแปร (Stepwise) การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เป็นการเพิ่มเติมจาก
วัตถุประสงค์และสมมติฐานในการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนดิบ
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวทำนาย ซึ่งทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย
R^2_{change}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายที่เปลี่ยนไปเมื่อตัวทำนายที่ละตัว
p	แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน เพื่อทดสอบตามสมมติฐาน

โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบได้แก่ บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทักษะติดต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคม ส่งผลต่อความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	เพศชาย	90	50.0
	เพศหญิง	90	50.0
	รวม	180	100.0
2. อายุ	20-30 ปี	40	22.2
	31-40 ปี	56	31.1
	41-60 ปี	84	46.7
	60 ปีขึ้นไป	-	-
	รวม	180	100.0
3. ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	14	7.8
	มัธยมศึกษาตอนต้น	14	7.8
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	8	4.4
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	6	3.3
	ปวช.	10	5.6
	ปวส.	6	3.3
	ปริญญาตรี	76	42.2
	ปริญญาโท	46	25.6
	สูงกว่าปริญญาโท	-	-
	รวม	180	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ระดับองค์ประกอบ	จำนวน	ร้อยละ
4. สถานภาพสมรส	คู่	180	100.0
	รวม	180	100.0
5. อาชีพ	ข้าราชการ	72	40.0
	พนักงาน	56	31.1
	ลูกจ้าง	26	14.4
	ลูกจ้างชั่วคราว	26	14.4
	รวม	180	100.0
6. รายได้ของครอบครัว	ไม่เกิน 8,000 บาท	18	10.0
	8,001-13,000 บาท	34	18.9
	สูงกว่า 13,000 บาท	128	71.1
	รวม	180	100.0
7. ระยะเวลาในการแต่งงาน	1-3 ปี	44	24.4
	4-6 ปี	16	8.9
	6 ปีขึ้นไป	120	66.7
	รวม	180	100.0

จากตาราง 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายเท่ากับเพศหญิง มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีอายุ 41-60 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 ข้าราชการ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 รายได้สูงกว่า 13,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 ระยะเวลาในการแต่งงาน 6 ปีขึ้นไป จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 และมีสถานภาพสมรสคู่

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน เพื่อทดสอบตามสมมติฐาน โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีสถานภาพเป็นคู่สมรส จำนวน 90 คู่ ซึ่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง เมื่อได้มาแล้วผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสุขมาก ซึ่งทั้งสามีและภรรยาได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 30 คู่ กลุ่มที่มีความสุขปานกลาง ได้แก่ คู่สามีและภรรยา ซึ่งสามีและภรรยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 32 คู่ และกลุ่มที่มีความสุขน้อย ได้แก่ คู่สามีและภรรยา ได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 28 คู่

ตาราง 2 แสดงกลุ่มคู่สมรสที่มีความสุข (N = 90 คู่)

คู่สมรสที่มีความสุข	จำนวน	ร้อยละ
คู่สมรสที่มีความสุขมาก	30	33.3
คู่สมรสที่มีความสุขปานกลาง	32	35.6
คู่สมรสที่มีความสุขน้อย	28	31.1
รวม	90	100.0

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีสถานภาพเป็นคู่สมรส ซึ่งฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นบุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงาน ลูกจ้าง เมื่อได้มาแล้วผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความสุขมาก ซึ่งทั้งสามีและภรรยาได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 30 คู่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 กลุ่มที่มีความสุขปานกลาง ได้แก่ คู่สามีและภรรยา ซึ่งสามีและภรรยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 32 คู่ คิดเป็นร้อยละ 35.6 และกลุ่มที่มีความสุขน้อย ได้แก่ คู่สามีและภรรยา ได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละบุคคลต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม จำนวน 28 คู่ คิดเป็นร้อยละ 31.1

สมมติฐานข้อที่ 1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 30 คู่)

บุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ หวั่นไหวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ แสดงตัวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ ภรรยา	บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ ภรรยา	บุคลิกภาพ มีสติของ ภรรยา
บุคลิกภาพ หวั่นไหวของ สามี	.643**	-.059	-.149	.084	-.036
บุคลิกภาพ แสดงตัวของ สามี	-.185	.493**	.201	-.168	-.109
บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ สามี	.052	-.073	-.228	-.028	-.247
บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ สามี	.104	-.144	.225	.034	.186
บุคลิกภาพ มีสติของ สามี	.075	.169	-.099	-.447*	.109

จากตาราง 3 พบว่า บุคลิกภาพด้านหวั่นไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .643

บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .493

บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.228

บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .034

บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .109

และปรากฏว่าบุคลิกภาพมีสติของสามีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยาซึ่งเป็นผลปรากฏนอกเหนือจากสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 2 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 32 คู่)

บุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ ห้วนไหวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ แสดงตัวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ ภรรยา	บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ ภรรยา	บุคลิกภาพ มีสติของ ภรรยา
บุคลิกภาพ ห้วนไหวของ สามี	-.351*	.134	-.100	-.087	.084
บุคลิกภาพ แสดงตัวของ สามี	.266	.139	.032	-.337	.263
บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ สามี	-.250	.181	-.052	-.005	.268
บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ สามี	.372*	-.028	-.204	.028	.087
บุคลิกภาพ มีสติของ สามี	-.023	-.031	-.239	.262	-.042

จากตาราง 4 พบว่า บุคลิกภาพด้านห้วนไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง มีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .351

บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .139

บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.052

บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .028

บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.042

สมมติฐานข้อที่ 3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบคือ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่)

บุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ หวั่นไหวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ แสดงตัวของ ภรรยา	บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ ภรรยา	บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ ภรรยา	บุคลิกภาพ มีสติของ ภรรยา
บุคลิกภาพ หวั่นไหวของ สามี	-.162	.239	-.001	-.120	.224
บุคลิกภาพ แสดงตัวของ สามี	-.190	.229	-.326	-.086	.001
บุคลิกภาพ เปิดกว้างของ สามี	-.301	.049	.078	.155	.071
บุคลิกภาพ อ่อนโยนของ สามี	-.158	.340	.353	.219	.286
บุคลิกภาพ มีสติของ สามี	-.134	.223	-.262	-.405*	.057

จากตาราง 5 พบว่า บุคลิกภาพด้านหวั่นไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.162

บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .229

บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .078

บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .219

บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .057

แต่ปรากฏว่าบุคลิกภาพมีสติของสามีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับบุคลิกภาพอ่อนโยนของภรรยา ซึ่งเป็นผลที่ปรากฏนอกเหนือจากสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 4 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 30 คู่)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสมาก	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสมาก	1.000	.610**
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก		1.000

จากตาราง 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .610

สมมติฐานข้อที่ 5 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 32 คู่)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง	1.000	.016
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง		1.000

จากตาราง 7 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .016

สมมติฐานข้อที่ 6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสต่างกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

ตาราง 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่)

ตัวแปร	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย	1.000	.516**
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่ภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย		1.000

จากตาราง 8 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .516 โดยมีผลกลับกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 7 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพหนักแน่น มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

ตาราง 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก (N = 32 คู่)

องค์ประกอบ	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
บุคลิกภาพห้วนไหว	-.029
บุคลิกภาพแสดงตัว	.161
บุคลิกภาพเปิดกว้าง	.245
บุคลิกภาพอ่อนโยน	.503**
บุคลิกภาพมีสติ	-.097

จากตาราง 9 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้านบุคลิกภาพอ่อนโยน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .503

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง และบุคลิกภาพมีสติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 8 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพห้วนไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

ตาราง 10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง (N = 30 คู่)

องค์ประกอบ	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
บุคลิกภาพห้วนไหว	-.407**
บุคลิกภาพแสดงตัว	.202
บุคลิกภาพเปิดกว้าง	.152
บุคลิกภาพอ่อนโยน	-.078
บุคลิกภาพมีสติ	.183

จากตาราง 10 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้านบุคลิกภาพห้วนไหว มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .407

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง และบุคลิกภาพมีสติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 9 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพห้วนไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ตาราง 11 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย (N = 28 คู่)

องค์ประกอบ	ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
บุคลิกภาพห้วนไหว	-.226
บุคลิกภาพแสดงตัว	.112
บุคลิกภาพเปิดกว้าง	-.031
บุคลิกภาพอ่อนโยน	.210
บุคลิกภาพมีสติ	.464**

จากตาราง 11 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้าน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .464

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพเปิดกว้าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

วิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ตัวแปรบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคมคือเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุการแต่งงาน ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคม ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้อย่างน้อย 1 ตัวแปร

ตาราง 12 วิเคราะห์ตัวแปรบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทักษะคิดต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคมคือเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุ การแต่งงาน ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกลุ่มรวม (N = 90 คู่)

ตัวทำนาย	b	β	R	R ²	R ² _{change}	F	p
ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย	.387	.522	.669	.448	.448	144.367**	.00
บุคลิกภาพมีสติ	.574	.399	.753	.567	.119	115.703**	.00
บุคลิกภาพเปิดกว้าง	-.229	-.155	.774	.599	.033	87.725**	.00
รายได้ของครอบครัว	-.087	-.134	.785	.616	.017	70.263**	.00

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 12 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทักษะคิดต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคม ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส พบว่า มีตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย บุคลิกภาพมีสติ บุคลิกภาพเปิดกว้าง และรายได้ของครอบครัว ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด อันดับที่ 1 คือ รายได้ของครอบครัว สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 61.6 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 1.70 อันดับที่ 2 คือ บุคลิกภาพเปิดกว้าง สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 59.9 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 3.30 และอันดับที่ 3 คือ บุคลิกภาพมีสติ สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 56.7 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 11.9 และตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ทักษะคิดต่อความเป็นประชาธิปไตย สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 44.80 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 44.80

สรุป จากการวิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมุติฐาน ที่คาดว่าเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุการแต่งงาน บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย สามารถร่วมกันทัศนคติด้านความรักทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรสได้นั้น จากการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่สามารถนำมาทำนายได้เพียง 4 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย บุคลิกภาพมีสติ บุคลิกภาพเปิดกว้าง และรายได้ของครอบครัว ส่วนเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุการแต่งงาน บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพแสดงตัว ไม่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรสได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ของบุคคลที่เป็นสามีและภรรยา มีสถานภาพคู่ ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวางแผนการวิจัย การดำเนินการ การเก็บข้อมูล อันนำมาสู่บทสรุปของการศึกษาที่สามารถอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ ในแต่ละองค์ประกอบระหว่างกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย
7. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพ ห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพ ห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาในขอบเขตดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี 2549

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่ทำงานในมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย อาจารย์ พนักงานของรัฐ ลูกจ้าง ซึ่งมีสถานภาพคู่ ในปี 2549 จำนวน 90 คู่ ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จำนวน 30 คู่ และคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จำนวน 32 คู่ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย จำนวน 28 คู่

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการตั้งเป็นสมมุติฐานได้ดังนี้

1. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก
2. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ เหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

3. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ แตกต่างกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

4. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

5. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก

6. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสแตกต่างกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ

7. บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านห้วนไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก

8. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพด้านห้วนไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง

9. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ มีสหสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดบุคลิกภาพ 5 ลักษณะ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียว จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยครอบคลุม 5 ตัวแปร แต่ละตัวแปร

ประกอบด้วยข้อคำถาม 12 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ในแต่ละด้านดังนี้ คือ

1. บุคลิกภาพหวั่นไหว จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77
2. บุคลิกภาพแสดงตัว จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75
3. บุคลิกภาพเปิดกว้าง จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84
4. บุคลิกภาพอ่อนโยน จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80
5. บุคลิกภาพมีสติ จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดความสุขในชีวิตสมรส มีจำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรัก ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต ความสัมพันธ์ทางเพศ ความสอดคล้องทางบทบาท การสื่อสารที่ดี ภูมิภาวะทางอารมณ์ การมีศรัทธาต่อศาสนา การเอื้อประโยชน์ต่อกัน การเปิดเผยตนเอง แบบวัดความสุขในชีวิตสมรสนี้เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นจำนวน 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.94

ตอนที่ 4 เป็นแบบวัดทัศนคติต่อบุคลิกประชาธิปไตยของคู่สมรส เป็นแบบสอบถามให้ชีวิตตอบมีจำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคคำถาม 1 ประโยค และมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จาก “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงมากที่สุด” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจเชิงประเมิณค่าต่อบุคลิกประชาธิปไตยของคู่สมรส ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจบุคลิกประชาธิปไตยของคู่สมรส และความพร้อมทางจิตใจต่อบุคลิกประชาธิปไตยของคู่สมรส มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกด้วยตัวเอง กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามีภรรยาที่มีสถานภาพเป็นอาจารย์ และบุคลากรของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 90 คู่ และขอความร่วมมือให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้นำแบบสอบถามอีกชุดหนึ่งไปให้สามี หรือ ภรรยาของตนตอบ โดยผู้วิจัยจะนัดหมายมารับแบบสอบถามทั้งสองชุดต่อไป
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับ เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละส่วน
3. นำคะแนนมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้ต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) ซึ่งวิเคราะห์ผลดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

1.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ในการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1 - 9

1.3 ทดสอบการพยากรณ์คะแนนความสุขในชีวิตสมรสโดยใช้ตัวแปร บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และ ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการแต่งงาน โดยใช้วิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบเพิ่มตัวแปรทีละตัวแปร (Stepwise)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สมมติฐานข้อ 1 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยาจะมีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือมีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านห้วนไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .643

2. บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .493

3. บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.228

4. บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .034

5. บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .109

สมมติฐานข้อที่ 2 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยา มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว,บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือมีค่าสหสัมพันธ์เชิงบวก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านห้วนไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง มีความสัมพันธ์ทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .351
2. บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .139
3. บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.052
4. บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .028
5. บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.042

สมมติฐานข้อที่ 3 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยา มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพห้วนไหว,บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน คือมีค่าสหสัมพันธ์เชิงลบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านห้วนไหวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -.162
2. บุคลิกภาพด้านแสดงตัวของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .229
3. บุคลิกภาพด้านเปิดกว้างของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .078
4. บุคลิกภาพด้านอ่อนโยนของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .219
5. บุคลิกภาพด้านมีสติของสามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .057

สมมติฐานข้อที่ 4 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .610

สมมติฐานข้อที่ 5 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .016

สมมติฐานข้อที่ 6 คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย สามีและภรรยามีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงลบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .516 โดยผลกลับกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 7 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพหัวน้าว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้านบุคลิกภาพอ่อนโยน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .503

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่

บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง และบุคลิกภาพมีสติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 8 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพหวั่นไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้าน บุคลิกภาพหวั่นไหว มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ -.407

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 9 บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ต่อไปนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติเหมือนกัน มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ส่วนบุคลิกภาพหวั่นไหว มีสหสัมพันธ์เชิงลบ กับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้าน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .464

นอกจากนี้ได้พบว่า บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อบุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพเปิดกว้าง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

วิเคราะห์เพิ่มเติมจากสมมติฐาน

บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคมคือเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุการแต่งงาน ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสได้น้อย 1 ตัวแปร

พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตัวแปรบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ทศนคติ ต่อความเป็นประชาธิปไตย และลักษณะทางชีวสังคมคือเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุการแต่งงาน ที่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส พบว่า มีตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย บุคลิกภาพมีสติ บุคลิกภาพเปิดกว้าง และรายได้ของครอบครัว ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด อันดับที่ 1 คือ รายได้ของครอบครัว สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 61.6 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 1.70 อันดับที่ 2 คือ บุคลิกภาพเปิดกว้าง สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 59.9 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 3.30 และอันดับที่ 3 คือ บุคลิกภาพมีสติ สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 56.7 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 11.9 และตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยที่สุด คือ ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 44.80 ค่าการเปลี่ยนแปลงจากตัวแปรอื่นๆ ที่ทำให้เกิดความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรส ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ร้อยละ 44.80

สรุป จากที่คาดว่าเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว อายุการแต่งงาน บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพมีสติ และทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย สามารถร่วมกันทศนคติด้านความรักทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรสได้นั้น จากการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรที่สามารถนำมาทำนายได้เพียง 4 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ ทศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย บุคลิกภาพมีสติ บุคลิกภาพเปิดกว้าง และรายได้ของครอบครัว ส่วนเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุการแต่งงาน บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลิกภาพหวั่นไหว บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพแสดงตัว ไม่สามารถทำนายความสุขในชีวิตสมรสของคู่สมรสได้

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเรื่องบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ ความสุขในชีวิตสมรส ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง และกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ตัวแปรตามที่ได้ศึกษาได้แก่ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบในแต่ละด้านคือ บุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน และบุคลิกภาพมีสติ และตัวแปรทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยต่อกลุ่ม ซึ่งจะศึกษาหาความสัมพันธ์ซึ่งจะศึกษาหาความสัมพันธ์ที่มีความสุขในชีวิตสมรส คือ กลุ่มที่มีความสุขมาก กลุ่มที่มีความสุขน้อย กลุ่มที่มีความสุขปานกลาง กับบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบในแต่ละด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพด้านแสดงตัว บุคลิกภาพเปิดกว้าง บุคลิกภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพมีสติ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ของกลุ่ม

1. กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก สามีและภรรยา มีบุคลิกภาพ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพห้วนใจ บุคลิกภาพด้านแสดงตัว ของสามีและภรรยามีบุคลิกภาพเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคเคอร์ ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพห้วนใจน้อย เป็นบุคคลที่มีลักษณะเจียบสงบ ไม่ห้วนใจง่าย รู้สึกผ่อนคลาย กล้าหาญ รู้สึกปลอดภัย พึ่งพอใจในตนเอง และบุคลิกภาพแสดงตัว เป็นบุคคลที่มีมีอิทธิพลน่าคบ ตื่นตัว ช่างคุย มองโลกในแง่ดี ชอบอยู่ร่วมกับคนอื่น สนุกสนาน และมีความรักให้กับคนอื่น ตลอดจนเป็นที่รักใคร่ชอบพอกับคนอื่น ซึ่งตรงกับผลวิจัยในครั้งนี้ ดังที่ สติมเบิร์ก(Stemberg) ได้กล่าวว่า ความคล้ายคลึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความรัก คู่ที่มีลักษณะการพัฒนาด้านความรักดังกล่าว พวกเขาจะมีความสุขมากกว่า คู่ที่ไม่ค่อยมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน (ศิริสุข ยืนหาญ. 2543; อ้างอิงจาก Stemberg. 1986) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา แพทย์พันธ์ (2539 : 135) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มที่มีความสุขบุคลิกภาพคล้ายคลึงกันและกลุ่มที่มีความสุขบุคลิกภาพแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีความสุขพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่ากลุ่มอื่น เมื่อมีคะแนนบุคลิกภาพในองค์ประกอบต่อไปนี้ สูงทั้งสองคนมีดังนี้ ชอบออกสังคม มีอิทธิพล ชอบทดลอง ใช้อำนาจ กล้าเสี่ยงภัย ซึ่งเป็นบุคลิกภาพแสดงตัว

2. กลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางสามีและภรรยาไม่มีบุคลิกภาพเหมือนกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากกลุ่มที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง จะมี

ลักษณะที่จะสนใจเรื่องต่าง ๆ รอบตัวอยู่เสมอ มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา มีความริเริ่มริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีความเป็นอิสระ ดังที่ กอตแมน (Gottman. 1977) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างประการสำคัญคือ รูปแบบของพฤติกรรมระหว่างคู่สมรสที่มีความทุกข์กับคู่ที่ไม่มีความทุกข์โดยคู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีรูปแบบและโครงสร้างของปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คู่สมรสที่มีความทุกข์มักมีพฤติกรรมในเชิงลบ ตอบสนองซึ่งกันและกันมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความทุกข์ นอกจากนี้ คู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีความสามารถที่ไม่เท่ากันอย่างมาก ในการคาดเดาพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย และในชีวิตที่เป็นทุกข์นั้นสังเกตได้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมักจะแสดงอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง (Dindia and Fitzpatrick. 139)

3. คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยสามมีและภรรยาไม่มีบุคลิกภาพเหมือนกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยไม่จำเป็นจะต้องมีบุคลิกภาพทุก ๆ ด้านต่างกันเสมอไป อาจมีบางด้านที่มีความคล้ายกัน และคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยมีบุคลิกภาพด้านอ่อนโยน เหมือนกัน และมีสหสัมพันธ์เชิงบวกนั้น ซึ่งตรงข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นเพราะสามมีและภรรยาที่มีความสุขน้อยทั้งคู่นั้น มีบุคลิกภาพด้านอ่อนโยนสูงเหมือนกัน คือมีลักษณะเป็นคนที่จิตใจอ่อนโยน มีความเป็นตัวของตัวเอง ใฝ่หาใจผู้อื่นช่วยเหลือผู้อื่น ให้อภัย ตรงไปตรงมา แต่จะถูกหลอกหลวงง่าย ดังนั้น คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยนั้น ไม่จำเป็นต้องมีบุคลิกภาพทุก ๆ ด้านต่างกันเสมอไป อาจมีบางด้านที่มีความคล้ายคลึงกัน สรุปว่า การที่คู่สมรสจะมีความสุขในชีวิตสมรสมากหรือน้อยนั้น จะต้องมีความคล้ายคลึงกัน ในภาพรวมหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่ง ที่จะบอกได้ว่าคู่สมรสที่มีบุคลิกภาพเหมือนกันจะทำให้มีความสุขในชีวิตสมรสมาก และการที่คู่สมรสมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ก็มีผลทำให้คู่สมรสมีมีความสุขน้อย ต่างกันออกไป ดังที่ อนุลักษ์ นิธิรัช (ทวีศักดิ์ ถิรบรรชาศักดิ์ ร.ต.อ. 2543: 20-22; อ้างอิงจาก อนุลักษ์ นิธิรัช. 2525 : 10-13) ยังได้สรุปเกณฑ์ในการพิจารณาการเลือกคู่ครองไว้ว่า การพิจารณาบุคลิกภาพชีวิตสมรสที่ราบรื่นมีความสุขเกิดจากบุคลิกภาพที่กลมกลืนกันได้ ในการพิจารณาบุคลิกภาพนี้ วุฒิกาวะเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะจะทำให้ชีวิตสมรสประสบความสำเร็จอย่างดี วุฒิกาวะนี้รวมถึงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ด้วย และมีผู้วิเคราะห์ว่า ลักษณะของบุคลิกภาพของคู่สมรสที่จะช่วยให้คู่ครองมีความสุขและอยู่ร่วมกันได้ตลอดยืนยาวมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับบุคคลอื่นเป็นอย่างดี มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นอย่างดี มีความเกรงใจและรู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่น รู้จักสังเกตและเข้าใจในปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมที่ผู้อื่นแสดงออกมา รู้จักมีความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน สิ่งของที่ตนต้องการให้บุคคลอื่น

เช่นเดียวกันกับความต้องการของตน มิใช่ว่าจะเป็นผู้แสวงหาหรืออยากได้ทุกสิ่งทุกอย่างจากบุคคลอื่น จนขาดความละเอียด รู้จักในเรื่องโลกะ สร้างนิสัยในเรื่องจาละ ให้บังเกิดขึ้น ต้องเป็นบุคคลที่อดทนและสามารถเข้าใจตนเองได้เมื่อเกิดสถานการณ์รุนแรงโดยไม่คาดฝัน จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และขยันหมั่นเพียรในกิจการงานเป็นอย่างดี โดยสม่ำเสมอ ต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เปิดเผยและมีความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีและอารมณ์มั่นคงตั้งนั้น ชีวิตสมรสที่ดีนอกจากมีความคล้ายคลึงกันแล้ว มีความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต และมีการเอื้อประโยชน์ต่อกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพและทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ และยังต้องมีการปรับตัวที่ดี มีการสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่ดี มีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน มีความขัดแย้งต่ำ มีการประสานกันระหว่างคู่สมรสเป็นอย่างดี ซึ่งคู่สมรสคู่ใดมีลักษณะดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะเป็นคู่สมรสที่มีความสุข ในทางกลับกัน คู่สมรสที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นก็มีแนวโน้มที่จะมีความสุขที่แตกต่างกับคู่สมรสดังกล่าวข้างต้น

4. ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสมาก มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก จะมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน มีความรัก ความเข้าใจกัน และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการให้และการรับ รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา อดทนให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสื่อความหมายกันชัดเจน ดังที่ สเปนเนอร์ (Spanier and Lewis 1980: 825; citing Spanner. 1976 : 15) ได้กล่าวว่าคู่สมรสที่มีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันจะมีความรัก ความเข้าใจ สนใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการให้และการรับ รู้จักผ่อนหนักผ่อนเบา อดทนให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการสื่อความหมายกันชัดเจน ความรู้สึกดังกล่าวนี้จะช่วยขจัดความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างกันได้โดยง่าย นอกจากนี้ยังทำให้ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของคู่สมรสที่มีโอกาสได้ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ตนรัก และงานวิจัยของ Shineda (ไชยยันต์ สุขบาล. 2538 : 33; อ้างอิงจาก Shineda. 1993) ศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของคู่สมรสในด้านต่าง ๆ กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาขึ้นอยู่กับ การได้รับความรักความห่วงใย (Emotional support) จากสามี และยังพบอีกว่า สามีมีการแสดงความรักความห่วงใย ต่อภรรยาน้อยกว่าที่ภรรยาต้องการและที่สามีต้องการด้วย ก็คือ ภรรยาต้องการให้สามีแสดงความรัก ความห่วงใย ต่อเธอมากกว่าที่เป็นอยู่และสามีเองก็ยังหวังว่า ตัวเขาเองก็น่าจะแสดงความรัก ความห่วงใยต่อภรรยาได้มากกว่านี้ด้วย และงานวิจัยของ ไชยยันต์ สุขบาล (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการรับรู้ ความรักความห่วงใยจากสามี กับความพึงพอใจใน

ชีวิตสมรสของภรรยาในสังคมชนบท อำเภอหนองบึก จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ความรับรู้ถึงความรู้ถึงความรัก ความห่วงใยจากสามี บุคลิกภาพของภรรยา ความคล้ายคลึงของปัจจัยทางสังคม และรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของนิตยา รุ่งสถิต (2544 : 64) ศึกษาพบว่า ดาราวัยรุ่นไทยมีค่านิยมเกี่ยวกับการสมรสส่วนใหญ่ คาดหวังที่จะแต่งงานในอนาคต โดยเน้นความรัก ความเข้าใจ เป็นอันดับแรก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า ทศนคติต่อความเป็นประชาติปไตย ที่สามี และภรรยาแสดงตัวมีความรักไปในทิศทางเดียวกัน จะส่งผลต่อความสุขในชีวิตสมรสของสามีและภรรยา

5. ทศนคติต่อความเป็นประชาติปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง คือ คู่สามีและภรรยาที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้คะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความสุขในชีวิตสมรสต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งอาจมีผลว่า ฝ่ายหนึ่งมีความสุขในชีวิตสมรสมาก และฝ่ายหนึ่งมีความสุขในชีวิตสมรสน้อย ซึ่งส่งผลให้ ทศนคติด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้ความคิดเห็นไม่ตรงกัน เกิดความขัดแย้งทางความคิด ไม่มีความเข้าใจให้แก่กันและกัน ซึ่งส่งผลถึงทศนคติต่อความเป็นประชาติปไตย ของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง ฮิว รูบิล และเพียวลอร์ (Bahr. 1989 :80-81;Hill Rubin and Peplau.1979) ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คู่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา โดย 103 คู่หย่าร้าง และ 117 คู่ อยู่ด้วยกัน พวกเขาพบว่าคู่ที่อยู่ด้วยกันจะมีความคล้ายคลึงทางด้าน อายุ การศึกษา และสติปัญญา แต่ความแตกต่างทางด้านความสนใจภูมิหลัง ทศนคติทางเพศ และความคิดเกี่ยวกับการแต่งงาน จะเป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกของคู่ครอง

6. ทศนคติต่อความเป็นประชาติปไตยของคู่สมรสที่สามีและภรรยามีความสุขในชีวิตสมรสน้อย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ คู่สามีและภรรยาที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยนั้นได้คะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความสุขในชีวิตสมรสต่ำกว่าเกณฑ์ทั้งคู่ ซึ่งเป็นผลให้ คู่สมรสมีทศนคติด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เกิดความขัดแย้งทางความคิด ไม่มีความเข้าใจให้แก่กันและกัน ซึ่งส่งผลถึงทศนคติด้านความรักของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพัฒน์ สุขประสิทธิ์ (2548 : 87) ศึกษาวิจัยเรื่อง บุคลิกภาพหน้าองค์ประกอบและทศนคติด้านความรักของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติด้านความรักของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และสอดคล้องกับ พัชรินทร์ วินัยกุลพงษ์(2520) ได้กล่าวว่า ทศนคติทางด้านเพศสัมพันธ์ เป็นความคิดเห็น หรือ

ความรู้สึกนึกคิดที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทั้งในลักษณะเชิงบวก (Positive) ซึ่งได้แก่ การยอมรับ ชอบ พอใจ หรือสนับสนุนต่อการมีเพศสัมพันธ์ ส่วนลักษณะเชิงลบ (Negative) ได้แก่ การไม่ยอมรับ การไม่ชอบ ไม่พอใจ หรือคัดค้านต่อการมีเพศสัมพันธ์

7. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้านบุคลิกภาพอ่อนโยน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ บุคลิกภาพห้วนไหว และบุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางด้านเพศสัมพันธ์ของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก เป็นเพราะคู่สมรสที่มีความสุขมาก จะมีลักษณะของการมีความรัก และเป็นมิตรต่อผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความรักผู้อื่นอย่างแท้จริง ชอบที่จะอยู่แบบเป็นหมู่คณะ เป็นผู้ทีกล้าที่จะแสดงความเป็นผู้นำ ตื่นตัวอยู่เสมอ มีความต้องการ ที่จะทำกิจกรรมอยู่ตลอด และชอบสภาพแวดล้อมที่ดี สดใส และเป็นผู้ที่มีความสุขสนุกสนาน มีความสุข มีความหวังมองโลกในแง่ดี และทางด้านบุคลิกภาพมีสติของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ก็จะมีลักษณะของผู้ที่สามารถที่จะจัดการกับชีวิตของตนเองได้อย่างมีระบบ มีเหตุผลในเรื่องต่าง ๆ มีประสิทธิภาพในตนเอง เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักการทางจริยธรรมและปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้ทั้งกับตนเองและผู้อื่น มีความต้องการความสำเร็จเป็นที่ตั้ง แม้ว่าบางครั้งจะมีอุปสรรคก็จะไม่ย่อท้อ และมีความคิดที่สามารถปฏิบัติได้ โดยมีความระมัดระวังทุก ๆ อย่างโดยละเอียด ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ ของคู่สมรสที่มีความสุขมากนั้น ก็จะมีผลสอดคล้องกันและมีผลทำให้ ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ของทั้งคู่เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วยกล่าวคือ ลักษณะความคล้ายคลึงกันของบุคลิกภาพของคู่สมรสนั้นทำให้ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งมีองค์ประกอบอยู่ 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านความรู้สึก ความคิด และการกระทำ ซึ่งทั้ง 3 ด้านนี้เป็นองค์ประกอบของทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ย่อมต้องสอดคล้องกันไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ White Jason Kunt (2003) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบกับความโรแมนติกในด้านต่าง ๆ เช่น รูปแบบความรัก ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ ความผูกพัน และความมั่นคงระยะสั้น ซึ่งทดลองในเพศหญิงและเพศชาย พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัว และบุคลิกภาพอ่อนโยน ได้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับตัวแปร 3-4 ตัว จากการวิเคราะห์ค่าการถดถอยและหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า บุคลิกภาพห้วนไหวมีความสัมพันธ์ทางลบกับความพึงพอใจและความผูกพัน บุคลิกภาพแสดงตัวและบุคลิกภาพอ่อนโยนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพัน ในเพศชายเท่านั้น บุคลิกภาพเปิดกว้างกับบุคลิกภาพมีสติไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรใดเลย

8. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้าน บุคลิกภาพ

หวั่นไหว มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า ทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสปานกลางมีความสัมพันธ์บุคลิกภาพหวั่นไหว ซึ่งแบบวัดบุคลิกภาพ NEO-FFI ของคอสตาและแมคเคอร์ ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพหวั่นไหวของบุคคลที่ได้คะแนนสูง มีลักษณะเจียบสงบ ไม่หวั่นไหวง่าย รู้สึกผ่อนคลาย กล้าหาญ รู้สึกปลอดภัย ฟังพอใจในตนเอง ซึ่งตรงกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยยันต์ สุขบาล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ถึงความรักความห่วงใยจากสามีกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาในสังคมชนบทอำเภอ หนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ก็ได้กล่าวว่า การรับรู้ความรัก ความห่วงใยจากสามี บุคลิกภาพของภรรยา ความคล้ายคลึงของปัจจัยทางสังคมและรายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของ Sternberg (1986) พบว่า ความคล้ายคลึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์คู่ที่มีลักษณะการพัฒนาด้านเพศสัมพันธ์ดังกล่าว พวกเขาจะมีความสุขมากกว่าคู่ที่ไม่ค่อยมีองค์ประกอบคล้ายคลึงกัน และกระบี่ ชลวิทย์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องครอบครัวที่มีคุณภาพในทรวงศ์ของพนักงานธนาคารทหารไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ต่อครอบครัวที่มีคุณภาพ พบว่า ทัศนคติด้านเพศสัมพันธ์คู่ กลมเกลียวสมานฉันท์ ช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร มีการพูดให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน แก้ปัญหาจนสำเร็จลุล่วง เมื่อผู้ใดประสบปัญหา มีการให้กำลังใจ และเมื่อผู้ใดในครอบครัวมีความขัดแย้งต้องมีการให้อภัยซึ่งกันและกัน มีความเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งในภาพรวมมีทัศนคติอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ เหล่าเรือง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความพึงพอใจในชีวิตของตำรวจในเขตกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 พบว่า มีบุคลิกภาพอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ ที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตของตำรวจทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามตัวแปรจัดกลุ่มชั้นยศ คือ บุคลิกภาพแบบมั่นคงทางอารมณ์ บุคลิกภาพแบบมีสติรู้ผิดชอบและบุคลิกภาพแบบอ่อนโยน โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 41.2 – 49.8

9. บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ด้าน บุคลิกภาพมีสติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อธิบายได้ว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสน้อยนั้น มีบุคลิกภาพมีสติระดับคะแนนต่ำเหมือนกัน คือ เป็นคนที่ไม่มีความมุ่งมั่น ไขว่คว้า ไม่เอาใจใส่ต่องาน ละเลยหน้าที่ จิตใจอ่อนแอ และอาจกล่าวได้ว่า ทุกคู่สมรสจะต้องมีความรู้สึก

นึกคิด ความเชื่อ ความนิยม ชมชอบของคู่สมรสต่างกัน ไม่มีความพร้อมในการกระทำเกี่ยวกับคุณลักษณะประชาธิปไตยในครอบครัวของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่บุคคลแสดงออกต่อกัน คือการแสดงความคิดเห็นอย่างไม่มีเหตุผล การไม่รับฟังและไม่ยอมรับข้อคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยขาดเหตุผล ในการสร้างความสุข ความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขมากในชีวิตสมรสมี

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพหัวไหล่ และด้านบุคลิกภาพแสดงตัว มีความเหมือนกัน คือ มีสหสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งหมายความว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมาก ย่อมต้องมีความคล้ายคลึงกัน ทางด้านบุคลิกภาพ ถึงผลของการวิจัยที่ได้ผลออกมา ซึ่งคู่สมรสคู่ไหน มีความคล้ายคลึงกันทางด้านบุคลิกภาพมากเท่าใด ย่อมหมายถึงว่าคู่สมรสคู่นั้นน่าจะมีความสุขในชีวิตสมรสมาก ต่างไปจากคู่สมรสที่มีความสุขปานกลางและน้อยมีบุคลิกภาพด้านต่างๆ แตกต่างกัน และในขณะเดียวกัน คู่ที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากก็มีทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรสมากเหมือนกันดังผลจากงานวิจัยในครั้งนี้ และคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากนั้น บุคลิกภาพบางด้านก็มีความสอดคล้องไปในทางเดียวกันกับทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสมากนั้น จะมีลักษณะทางด้านบุคลิกภาพและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกันด้วย ฉะนั้น ทั้งบุคลิกภาพและทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยที่สอดคล้องกัน มีความจำเป็นต่อความสุขในชีวิตของคู่สมรสทุกๆ คู่ รวมทั้งควรมีความพยายามที่จะต้องสำรวจตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงพัฒนาบุคลิกภาพและทัศนคติของตน เพื่อที่จะได้มีความสุขในชีวิตสมรสตลอดไป

2. ในทางกลับกัน คู่สมรสที่มีความสุขปานกลาง และมีความสุขน้อยนั้น และก็ควรที่จะหมั่นสำรวจตัวเองอยู่เสมอและพยายามที่จะปรับตัวเข้าหากันและกัน สำหรับคู่สมรสที่มีความสุขมากอยู่แล้วนั้นก็ควรที่จะรักษามาตรฐานที่ดีที่มีอยู่ต่อไป

3. สำหรับบุคคลที่กำลังศึกษาดูใจกันและกันอยู่ และผู้ที่กำลังจะสมรส ควรที่จะให้ความสำคัญ และพิจารณาคุณสมบัติของกันและกันทางด้านบุคลิกภาพหลายๆ ด้าน และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย เป็นพื้นฐานในการที่จะมีชีวิตสมรสที่มีความสุขต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาบุคลิกภาพ ห้าองค์ประกอบ และทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตย ในระดับที่กว้างขึ้น คือ มีกลุ่มตัวอย่างให้มากที่สุด เพื่อเป็นเครื่องยืนยันในผลของการวิจัย และทำให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นกว่าเดิม

2. ควรจะศึกษาบุคลิกภาพ ห้าองค์ประกอบ และความสุขในชีวิตสมรสกับทัศนคติด้านอื่นๆ เช่น ทัศนคติด้านความรับผิดชอบในครอบครัว ทัศนคติด้านการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กองสุขภาพกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. สุขภาพจิต 11. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

กฎหมายสำหรับประชาชน, โครงการเผยแพร่วิชานิติศาสตร์. ศูนย์วิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2547, จาก

http://www.law.tu.ac.th/law_center/law_document/book1/

กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. (2546). คู่มือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวสำหรับประชาชน. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข. กระทรวงสาธารณสุข.

กรรณิกา คำทราย. (2548). บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติการจัดการด้านการเงินของผู้สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กระป๋อง ชลวิทย์. (2543). ครอบครัวที่มีคุณภาพในทัศนะของพนักงาน ธนาคารทหารไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

กฤติกา หล่อวัฒนาวงศ์. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ตามแนวคิดห้าองค์ประกอบเชาวันอารมณ์ตามแนวคิดไกลแมนและความพึงพอใจในลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายขายของโรงแรมในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

กนิษฐา บุญยัง. (2540). ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส : กรณีศึกษาประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.

กิตติพัฒน์ สุขประสิทธิ์. (2548). บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติด้านความรักของผู้สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน. สารนิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เกสรี โปรดธนสาร. (2546). *ปัจจัยทางชีวสังคม โอกาสในการสร้างมิตรภาพและสุขภาพจิตที่มีต่อทัศนคติในการมีคู่ครองของพนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญชัย มโนแก้ว. (2544). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมั่นคงในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 2*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ. *ครอบครัว*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักรายการรัฐมนตรี.
- งามตา วนิทานนท์ และคณะ. (2545). *การวิจัยเพื่อสร้างระบบดัชนีคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล. (2526). *ตัวแบบสมมุติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส : การทดสอบเฉพาะกรณี ข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (แผนกอิสระสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- จัสมิน สุวรรณชีพ. (2544). *การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(วาทวิทยาและการสื่อสารการแสดง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ ชูปวา. (2541). *ความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเอง สัมพันธ์ภาพระหว่างคู่สมรสและการแสดงบทบาทการเป็นบิดาของคู่สมรสมารดาวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ พย.ม.(การพยาบาลแม่และเด็ก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑานาฏ ผดุงเจริญ. (2543). *อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่ครองและการสมรส : ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโทของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วศ.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทิมมพร ศรีสังข์. (2539). *ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจในเมืองพัทยา*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมวิทยาประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). *พฤติกรรมศาสตร์ 1*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นวลละออง สุภาผล. (2527). *ทฤษฎีบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประมวลศิลป์.
- _____. (2534). *ผลการฝึกทักษะในการรับวัฒนธรรมที่มีต่อคุณลักษณะของนักเรียนนายร้อยตำรวจ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทกานต์ วงษ์ปัญญา. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา วุฒิไกรจารัต. (2544). *การศึกษาปัจจัยก่อนสมรส ปัจจัยการเลือกคู่ครองและทัศนคติต่อการสมรสระหว่างแรงงานที่จดทะเบียนสมรสและไม่จดทะเบียนสมรส ศึกษากรณีแรงงานในนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ (การจัดการโครงการสวัสดิการสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญประครอง ภาณุรัตน์. (2531). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส: ศึกษากรณีที่สมรสแล้ว ภาครัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ และเอกชน*. วิทยานิพนธ์.ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. (2535). *ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว สหาคคมคนเศรษฐกิจศาสตร์*. บทความจากการสัมมนาคุณธรรมศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สหาคคมคนเศรษฐกิจศาสตร์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (2518). *ลักษณะและสังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บพิธจำกัด.
- รสนา กุลรัตน์ และคณะ. *คู่มือการให้การปรึกษาแบบกลุ่มสำหรับสตรีที่มีปัญหาชีวิตสมรส*. ชลบุรี: รายงานภาคสังคมวิทยา (สังคมวิทยาเบื้องต้น) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2547 จาก <http://www.huso.buu.ac.th/cai/sociolog/225101/lesson10/การสมรส.html>

- รุจิเรข แพทย์คุณ. (2546). *ปัจจัยทางชีวสังคม และสัมพันธภาพของพ่อกับแม่ และพ่อแม่ลูก ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการมีคู่ครองของพนักงานบริษัทไทย แอร์พอร์ท กราวด์ เซอร์วิส จำกัด*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณภา ลำเจียกเทศ.(2530). *แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวในทัศนะของสตรีที่สมรสแล้ว : ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีที่มารับบริการจากศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลศิริราช*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์) . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วรรัตน์ กิติรักษนนท์. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในชีวิตสมรส พฤติกรรมเผชิญความเครียด ปัจจัยบางประการทางชีวสังคมสิ่งแวดล้อม และบุคลิกภาพของสตรีที่สมรสแล้ว*. ปรินญานิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2526) . *ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการสร้างตำรา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .
- วัลภา สบายยิ่ง. (2542). *ปัจจัยด้านการตั้งเป้าหมายการรับรู้ความสามารถของตนเองและบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้จำหน่ายตรง*. ปรินญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาดา ลำราญทรัพย์สิน. (2546). *ปัจจัยทางชีวสังคมและบุคลิกภาพเก็บตัว แสดงตัวกับทัศนคติในการมีคู่ครอง ของพนักงานเอกชนด้านสื่อสารเทคโนโลยี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิโรจน์ ตัดไธ. (2544). *การศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคลิกภาพ ลักษณะครอบครัว ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวและความสำเร็จในชีวิตสมรสของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ฝ่ายป้องกันปราบปราม ตำรวจภูธร จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริสุข ยืนหาญ. (2534). *แบบแผนการเลือกคู่ครอง : ศึกษาเฉพาะประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สีนวล จำคำ . (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับวิธีเผชิญความเครียด*.
 ปรินธิพานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร วิวัฒน์อัศวิน. (2546) . *ปัจจัยทางชีวสังคม อุดมโนทัศน์และความแตกต่างทางอารมณ์
 กับทัศนคติในการมีคู่ครองของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิม
 พระเกียรติ*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์. *ครอบครัวสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ:
 สมาคมคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์.
- สุกมล วิภาวีพลกุล. นิตยสาร *HelthTosay*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2547. จาก
<http://women.siam2you.com/helth/sex>
- อุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนันท์. (2531). *คุณภาพชีวิตสมรส : ศึกษากรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร*.
 วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตวัจสมบัติ. (2545). *จิตวิทยาชีวิตคู่และการบำบัดคู่สมรส*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและ
 พัฒนาครอบครัว.
- เอมอร มณีวัฒนา. (2538). *สัมพันธ์ภาพกับคุณภาพชีวิตของคู่สมรส*. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Erickson. R.J. (1993, November). Reconceptualizing Family Work : The Effect of Emotion
 Work on Perception of Marital Quality. *Journal of Marriage and the Family*.
 55 (9) : 204-214.
- Hawkinx. J.L. (1968, July) . Association Between Companionship, hostility and Marital
 Satisfaction. *Marriage and Family*. 30(11) : 254.
- Lewis,R.A. and F.B. Spanier. (1979). *Contemporary Theories about the Family*. New
 York: The Free Press.
- McAdam. (1992). *The Five Factor Model personality : A critical Apraisal*. New York:
 Journal of Psychology.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่เป็นคำตอบของท่านหรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ 20-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

☐ ปวช.

☐ ปวส.

☐ปริญญาตรี

☐ปริญญาโท

☐ สูงกว่าปริญญาโท

4. สถานภาพสมรส

☐ คู่

☐ หย่า

☐ โสด

5. อาชีพ

☐ ข้าราชการ

☐ พนักงาน

☐ ลูกจ้าง

☐ ลูกจ้างชั่วคราว

6. รายได้ทั้งสิ้นของครอบครัวของข้าพเจ้าประมาณเดือนละ

☐ ไม่เกิน 8,000 บาท

☐ 8,001 – 13,000 บาท

☐ สูงกว่า 13,000 บาท

7. ระยะเวลาในการแต่งงาน

☐ 1-3 ปี

☐ 4-6 ปี

☐ 6 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อความต่อไปนี้ว่าเป็นจริงสำหรับท่านเพียงไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด โดยในแต่ละข้อมีเพียงคำตอบเดียวและกรุณาตอบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าเป็นคนไม่วิตกกังวล					
2.	ข้าพเจ้าชอบที่จะมีคนอยู่รอบข้าง					
3.	ข้าพเจ้าไม่ชอบเสียเวลาที่จะเพื่อฝัน					
4.	ข้าพเจ้าพยายามให้เกียรติต่อทุกคนที่ข้าพเจ้าพบ					
5.	ข้าพเจ้าเก็บรักษาของส่วนตัวให้สะอาดเรียบร้อย					
6.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตนเองต่ำต้อยกว่าผู้อื่น					
7.	ข้าพเจ้าหัวเราะได้ง่าย					
8.	เมื่อข้าพเจ้าพบวิธีที่จะทำบางสิ่งบางอย่างถูกต้องข้าพเจ้าจะยึดวิธีนั้นไว้ตลอด					
9.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าได้แย้งกับคนในครอบครัวและเพื่อนร่วมงาน					
10.	ข้าพเจ้าสามารถกำหนดความก้าวหน้าของการทำงาน และทำงานนั้นเสร็จตามเวลาได้เป็นอย่างดี					
11.	บางครั้งเมื่อตกอยู่ในภาวะเครียดมาก ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองจะแยกออกเป็นเสี่ยง ๆ					
12.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความสุขและไม่เคร่งเครียด					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
13.	ข้าพเจ้ามีความซาบซึ้งในงานศิลปะและ ธรรมชาติ					
14.	บางคนคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนเห็นแก่ตัวและถือ ตัวเองเป็นใหญ่					
15.	ข้าพเจ้าไม่ใช่เป็นคนละเอียดถี่ถ้วน					
16.	ข้าพเจ้าแทบจะไม่เคยรู้สึกโดดเดี่ยวหรืออ้างว้าง					
17.	ข้าพเจ้าชอบที่จะคุยกับคนทั่วไป					
18.	การให้ผู้เรียนฟังข้อความที่มีข้อโต้แย้งกัน จะทำ ให้เกิดความสับสน และเข้าใจผิดได้					
19.	ข้าพเจ้าชอบความร่วมมือกับผู้อื่นมากกว่าการ แข่งขัน					
20.	ข้าพเจ้าพยายามปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างตั้งใจ					
21.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกตึงเครียดและตื่นเต้น					
22.	ข้าพเจ้าชอบที่จะอยู่ในที่ที่มีกิจกรรมทำ					
23.	บทกวีมีอิทธิพลต่อข้าพเจ้าเล็กน้อยหรือไม่มีเลย					
24.	ข้าพเจ้ามีแนวโน้มที่จะเยาะเย้ยและสงสัยใน เจตนาของผู้อื่น					
25.	ข้าพเจ้ามีเป้าหมายชัดเจนและมีการปฏิบัติสู่ เป้าหมายอย่างเป็นขั้นเป็นตอน					
26.	บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกไร้คุณค่าอย่างสิ้นเชิง					
27.	ปกติแล้วข้าพเจ้าชอบทำงานตามลำพัง					
28.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าชอบลองอาหารใหม่ ๆ หรือ อาหารต่างชาติ					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
29.	ข้าพเจ้าเชื่อว่าคนส่วนมากจะเอาเปรียบถ้าเปิดโอกาสให้เขา					
30.	ข้าพเจ้ามักเสียเวลานานกว่าจะเริ่มงานได้อย่างจริงจัง					
31.	ข้าพเจ้าแทบไม่เคยรู้สึกกลัวหรือตื่นเต้น					
32.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเต็มไปด้วยพลังมากจนอยากแสดงออกมา					
33.	ข้าพเจ้ามักจะไม่สังเกตอารมณ์หรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ต่าง ๆ					
34.	คนส่วนมากที่ข้าพเจ้ารู้จักชอบข้าพเจ้า					
35.	ข้าพเจ้าทำงานหนักเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
36.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธกับการปฏิบัติของผู้คนที่มาต่อข้าพเจ้า					
37.	ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริงและสดชื่นแจ่มใส					
38.	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราควรจะรับฟังผู้นำทางศาสนาในการตัดสินใจเรื่องศีลธรรมโดยไม่มีข้อโต้แย้ง					
39.	บางคนคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนเย็นชา และคิดเกี่ยวกับผลได้ผลเสีย					
40.	เมื่อข้าพเจ้ามีข้อผูกพันเรื่องใด ข้าพเจ้าก็จะยึดถือตลอดไป					
41.	บ่อยครั้งเมื่อมีสิ่งใดไม่เป็นไปตามความคาดหมายข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้และอยากยอมแพ้					
42.	ข้าพเจ้าไม่ใช่เป็นคนที่มองโลกในแง่ดี มีความสุข					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
43.	บางครั้งเมื่อข้าพเจ้ากำลังอ่านบทกวี หรือดูงานศิลปะ ข้าพเจ้าจะรู้สึกสะท้านหรือตื่นเต้น					
44.	ข้าพเจ้าเป็นคนหัวแข็งและมีทัศนคติที่มั่นคง					
45.	บางครั้งข้าพเจ้าไม่ใช่คนที่น่าพึงพา หรือไว้วางใจได้อย่างที่ควรจะเป็น					
46.	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความรู้สึกเศร้าโศกหรือซึมเศร้า					
47.	ชีวิตของข้าพเจ้าเต็มไปด้วยกิจกรรม					
48.	ข้าพเจ้ามีความสนใจเรื่องธรรมชาติของจักรวาล และมนุษย์น้อยมาก					
49.	ข้าพเจ้ามักจะคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น					
50.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่มึผลงาน และทำงานให้เสร็จเสมอ					
51.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าแก้ปัญหาตนเองไม่ได้ และต้องการให้ผู้อื่นมาช่วย					
52.	ข้าพเจ้าเป็นคนที่กระตือรือร้นอย่างมาก					
53.	ข้าพเจ้ามีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องที่ประเทืองปัญญา					
54.	ถ้าข้าพเจ้าไม่ชอบใคร ข้าพเจ้าจะแสดงให้คนนั้นรู้					
55.	ดูเหมือนว่าข้าพเจ้าจะไม่เคยสามารถจัดระเบียบให้ตนเองได้เลย					
56.	ในบางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกอับอายมาก จนอยากหลบหน้าผู้คน					
57.	ข้าพเจ้าชอบที่จะดำเนินชีวิตตามแนวทางของตนเองมากกว่าที่จะนำผู้อื่น					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
58.	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าสนุกกับทฤษฎีหรือความคิดที่เป็นนามธรรม					
59.	ข้าพเจ้าจะจัดการให้ผู้อื่นทำตามความต้องการของข้าพเจ้าเมื่อมีความจำเป็น					
60.	ข้าพเจ้ามุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกสิ่งทีตนเองทำ					

ตอนที่ 3 แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

คำชี้แจง ข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ขอให้ท่านพิจารณาว่าตรงกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือ การกระทำของท่านเพียงใด จากคำตอบที่มีให้เลือก 5 คำตอบคือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่จริงมาก ไม่จริงมากที่สุด เพื่อท่านเลือกคำตอบที่เหมาะสมได้แล้ว ให้ขีดเครื่องหมาย (✓) ในข้อที่ตรงกับคำตอบที่ท่านเลือกเพียงแห่งเดียว แบบสำรวจนี้มี 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ โดยเลือกคำตอบที่ตรงกับการกระทำของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	ท่านเห็นว่าการรักซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่มีความ คุณค่าในชีวิตสมรส					
2.	ท่านคิดถึงคู่สมรสของท่านเสมอเมื่อต้องอยู่ ห่างไกลกัน					
3.	ท่านยินยอมเสียสละความสุขของท่านเพื่อให้คู่ สมรสมีความสุข					
4.	ท่านมีความรู้สึกผูกพันกับคู่สมรสตลอดเวลา					
5.	ท่านและคู่สมรสมีกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ เช่น รับประทานอาหาร เล่นกีฬา ท่องเที่ยว					
6.	ท่านและคู่สมรสมีความสุขที่จะพูดคุยเรื่องต่างๆ ร่วมกัน					
7.	ท่านและคู่สมรสมักจะไปเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ทั้ง สองฝ่ายด้วยกันเสมอในโอกาสต่าง ๆ เช่นวันปี ใหม่ ฯลฯ					
8.	ท่านพร้อมที่จะอยู่เคียงข้างกับคู่สมรสไม่ว่าจะ สุขหรือทุกข์					
9.	ท่านมีความพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรส ของท่านเท่านี้					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
10.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจเมื่อทราบว่าคู่สมรสของท่านไม่มีความสุขในการมีเพศสัมพันธ์					
11.	ท่านและคู่สมรสมีความปรารถนาทางเพศในระดับใกล้เคียงกัน					
12.	ท่านมีความสุขทั้งทางกายและจิตใจที่มีเพศสัมพันธ์กับคู่สมรสของท่าน					
13.	ท่านคิดว่าสามีควรเป็นผู้นำของครอบครัว					
14.	ท่านคิดว่าภรรยาควรมีลักษณะเอื้ออาทรต่อความทุกข์และความต้องการของสามี					
15.	ท่านคิดว่าการตัดสินใจบางเรื่อง เช่น การเงิน การอบรมสั่งสอนบุตร การจัดกิจกรรมบางประการนั้น บางเรื่องเป็นหน้าที่ของสามี บางเรื่องเป็นหน้าที่ของภรรยา					
16.	ท่านมีความพึงพอใจในบทบาทและหน้าที่ของท่านที่มีต่อคู่สมรส					
17.	ท่านใช้คำพูดตรงไปตรงมากับคู่สมรสซึ่งส่วนใหญ่ให้ประโยชน์มากกว่าโทษ					
18.	ท่านพูดคุยและทำความเข้าใจกับคู่สมรสเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น					
19.	ท่านยินดีรับฟังปัญหาของคู่สมรส					
20.	ท่านพูดคุยกับคู่สมรสด้วยคำพูดที่ทำให้คู่สมรสพึงพอใจ					
21.	ท่านจะสงบอารมณ์โกรธเสียก่อนแล้วจึงทำความเข้าใจในปัญหากับคู่สมรส					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
22.	ท่านไม่นำปัญหาเล็กๆ น้อย ๆ มาให้คู่สมรสเป็น กังวล					
23.	ท่านอารมณ์เสียง่ายกับคู่สมรสแม้เป็นเรื่อง เล็กน้อย					
24.	ท่านสามารถควบคุมความไม่พอใจในคู่สมรส ของท่านได้					
25.	ท่านและคู่สมรสสนใจในหลักธรรมคำสอนของ ศาสนา					
26.	ท่านและคู่สมรสทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา					
27.	ท่านและคู่สมรสใช้หลักธรรมทางศาสนาในการ ดำเนินชีวิตร่วมกัน					
28.	ท่านสนับสนุนคู่สมรสในการปฏิบัติกิจกรรมทาง ศาสนา					
29.	ท่านและคู่สมรสให้ประโยชน์ต่างๆ ซึ่งกันและ กัน					
30.	ท่านไม่ลืมวันสำคัญของคู่สมรสและแสดง พฤติกรรมที่ดี เช่นมอบของขวัญ เป็นต้น					
31.	ท่านเต็มใจช่วยเหลือในสิ่งที่คู่สมรสร้องขอ					
32.	ท่านคิดว่าการเสียสละผลประโยชน์บางประการ ให้กับคู่สมรสเป็นการเสียเปรียบ					
33.	ท่านไม่มีความลับกับคู่สมรส ซึ่งทำให้เกิดผลดี มากกว่าผลเสีย					
34.	ท่านมักบอกถึงความรู้สึกบางประการของท่าน ต่อคู่สมรส					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
35.	ท่านเปิดโอกาสให้คู่สมรสของท่านแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับท่านได้					
36.	ท่านเข้าใจภาษาท่าทางที่แสดงอารมณ์ของคู่สมรสของท่าน					
37.	ท่านเอาใจใส่ดูแลเมื่อคู่สมรสของท่านเจ็บป่วย					
38.	ท่านแสดงกิริยาต่าง ๆ ที่เปิดเผยถึงความรักความผูกพันที่มีต่อคู่สมรส					
39.	ท่านเอาใจใส่ห่วงใยในทุกข์สุขของคู่สมรสท่านอย่างสม่ำเสมอ					
40.	ท่านดูแลสุขภาพคู่สมรสของท่านเสมอ					

ตอนที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อความเป็นประชาธิปไตยของคู่สมรส

คำชี้แจง ข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคู่สมรส ขอให้ท่านพิจารณาว่าตรงกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือ การกระทำของท่านเพียงใด ในคำตอบที่มีให้เลือก 5 คำตอบ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง ไม่จริงมาก ไม่จริงมากที่สุด เมื่อท่านเลือกคำตอบที่เหมาะสมได้แล้ว ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ในข้อที่ตรงกับคำตอบที่ท่านเลือกเพียงแห่งเดียว แบบสำรวจนี้มี 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
1.	การกล้าพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในเรื่องต่างๆในครอบครัวทำให้ชีวิตสมรสมีความสุข					
2.	การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่างๆซึ่งกันและกันทำให้ชีวิตการสมรสมั่นคงมากขึ้น					
3.	การแสดงความคิดเห็นเพื่อโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเป็นสิ่งที่ให้ประโยชน์มากกว่าโทษ					
4.	การรับฟังความคิดเห็นของคู่สมรสเพื่อนำมาแก้ไขความผิดพลาดเป็นสิ่งที่ควรกระทำ					
5.	เมื่อมีปัญหาชีวิตคู่ควรยอมรับเพื่อหาทางแก้ไขในปัญหานั้น					
6.	มีปัญหาเกี่ยวกับความสุขทางเพศการปรึกษาซึ่งกันและกันช่วยให้สถานการณ์ดีขึ้น					
7.	การตัดสินใจร่วมกันระหว่างคู่สมรสย่อมดีกว่าการตัดสินใจตามลำพัง					
8.	การแก้ปัญหาต่างๆในครอบครัวจะประสบความสำเร็จมากถ้าได้ร่วมมือกันระหว่างคู่สมรส					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
9.	การตัดสินใจเพื่อกำหนดจำนวนบุตรร่วมกัน ของคู่สมรสย่อมลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น					
10.	การตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมร่วมกันของคู่สมรสย่อมทำให้การ ทำกิจกรรมนั้นดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย					
11.	ท่านพอใจที่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล					
12.	ท่านพอใจที่มีการปรึกษาปัญหาเรื่องต่างๆใน ครอบครัวเกี่ยวกับคู่สมรส					
13.	ท่านพอใจในการแสดงความคิดเห็นได้แย่งอย่าง มีเหตุผลกับคู่สมรส					
14.	ท่านพอใจเมื่อได้รับฟังความคิดเห็นของคู่สมรส เพื่อนำมาแก้ไขความผิดพลาดในชีวิตสมรส					
15.	ท่านไม่พอใจเมื่อคู่สมรสไม่ยอมรับในปัญหาที่ เกิดขึ้นของชีวิตคู่					
16.	ท่านยินดีที่จะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับความสุข ทางเพศกับคู่สมรส					
17.	ท่านพอใจที่คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่อง ต่างๆ					
18.	ท่านพอใจที่คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่อง ของการใช้จ่ายรายวันภายในบ้าน					
19.	ท่านพอใจที่มีส่วนร่วมตัดสินใจกับคู่สมรสทำให้ เรื่องต่างๆประสบความสำเร็จมากขึ้น					
20.	ท่านพอใจที่ได้ทำกิจกรรมต่างๆทางสังคม ร่วมกับคู่สมรส					

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	ไม่จริง	ไม่จริง มาก ที่สุด
21.	ท่านกล้าพูดแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆใน ครอบครัวอย่างมีเหตุผลกับคู่สมรส					
22.	ท่านพร้อมที่จะปรึกษาปัญหาต่างๆกับคู่สมรส					
23.	ท่านพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็นได้แย้งอย่างมี เหตุผลกับคู่สมรส					
24.	ท่านพร้อมรับฟังความคิดเห็นของคู่สมรสเพื่อ นำมาแก้ไขความผิดพลาดในชีวิตสมรส					
25.	ท่านไม่พร้อมให้คู่สมรสนำปัญหาชีวิตคู่มา ปรึกษาหาทางแก้ไขปัญหา					
26.	ท่านยินดีที่จะขอคำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับ ความสุขทางเพศกับคู่สมรส					
27.	ท่านพร้อมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ แก้ปัญหาบางประการ					
28.	ท่านพร้อมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่อง ต่างๆที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตร่วมกัน					
29.	ท่านพร้อมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับ การกำหนดจำนวนบุตร					
30.	ท่านพร้อมให้คู่สมรสมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ ทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม					

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability บุคลิกภาพวันไหว

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
A1	31.4000	31.5586	.3978	.7618
A6	31.5667	31.7023	.2774	.7699
A11	31.5333	27.0161	.5523	.7399
A16	31.6333	30.0333	.3622	.7628
A21	31.0333	27.8954	.6688	.7316
A26	31.9667	28.3092	.5132	.7459
A31	31.2333	31.4264	.2497	.7734
A36	31.2333	30.2540	.3156	.7683
A41	31.4667	28.3954	.5530	.7423
A46	31.2667	30.6161	.2546	.7761
A51	31.4667	30.3954	.3552	.7633
A56	31.8667	27.4989	.4794	.7499

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 12

Alpha = .7734

Reliability บุคลิกภาพแสดงตัว

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
A2	33.6333	28.2402	.6641	.7070
A7	34.2667	29.7885	.3602	.7381
A12	33.7000	29.7345	.4280	.7307
A17	33.3667	27.8954	.5495	.7145
A22	33.7667	27.9782	.4838	.7222
A27	34.0333	30.3092	.3714	.7369
A32	34.1000	29.4034	.4050	.7327
A37	34.3667	30.5161	.2132	.7600
A42	33.3667	30.7920	.2709	.7483
A47	33.9000	30.3690	.2824	.7479
A52	33.4667	29.4299	.4343	.7296
A57	34.3000	31.0448	.2664	.7482

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 12

Alpha = .7517

Reliability บุคลิกภาพเปิดกว้าง

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
A3	30.5667	44.5989	.6057	.8279
A8	30.4000	46.2483	.3778	.8432
A13	30.5667	40.6678	.6490	.8221
A18	30.3000	42.9759	.6985	.8206
A23	30.1667	44.3506	.4365	.8404
A28	30.3333	43.1264	.5695	.8291
A33	30.2000	43.4759	.5095	.8342
A38	30.4667	46.0506	.4518	.8377
A43	30.5000	49.8448	.2099	.8503
A48	30.1667	42.6954	.6466	.8233
A53	30.0000	45.6552	.4207	.8402
A58	30.4333	45.0816	.5739	.8302

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 12

Alpha = .8454

Reliability บุคลิกภาพอ่อนโยน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
A4	37.4000	36.1793	.5488	.7841
A9	38.1000	34.2310	.5954	.7763
A14	37.5667	35.9782	.3392	.8001
A19	37.8667	37.3609	.2800	.8036
A24	37.7333	33.8575	.5137	.7827
A29	38.5667	34.5989	.3892	.7969
A34	37.8333	37.6609	.2536	.8057
A39	38.0000	34.2759	.5265	.7817
A44	38.5333	32.5333	.5469	.7791
A49	37.8667	36.2575	.5551	.7841
A54	38.2333	35.7023	.4157	.7921
A59	38.4333	34.4609	.5417	.7806

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 12

Alpha = .8033

Reliability บุคลิกภาพมีสติ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
A5	38.6333	27.3437	.5023	.7250
A10	38.9333	26.7540	.5876	.7172
A15	39.0667	26.3402	.4331	.7271
A20	39.0333	26.5161	.2862	.7494
A25	39.3333	27.0575	.3202	.7411
A30	38.9667	24.9989	.6427	.7030
A35	39.8000	26.5793	.2614	.7545
A40	39.2667	25.8575	.5269	.7166
A45	39.0333	26.8609	.3526	.7369
A50	38.8333	28.2816	.3086	.7412
A55	38.9000	26.9207	.3026	.7443
A60	39.1667	27.5920	.3339	.7387

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 12

Alpha = .7499

Reliability แบบวัดความสุขในชีวิตสมรส

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA) Item-total Statistics

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
B1	157.9000	326.7828	.4138	.9387
B2	158.2000	318.7172	.5829	.9374
B3	158.5667	320.2540	.5033	.9379
B4	158.2667	316.9609	.6242	.9370
B5	158.3333	322.0920	.3895	.9388
B6	158.4000	312.1103	.8156	.9356
B7	158.4333	316.5989	.4298	.9388
B8	157.9667	312.8609	.7609	.9360
B9	158.0000	322.4828	.4273	.9384
B10	158.4667	319.9126	.4535	.9383
B12	158.5000	313.3621	.6227	.9369
B13	158.4667	324.3954	.2826	.9398
B14	158.5667	317.9782	.5547	.9375
B15	158.3333	316.2989	.5350	.9376
B16	158.5000	318.6034	.5042	.9379
B17	158.5667	321.0816	.3597	.9392
B18	158.2333	314.6678	.7535	.9362
B19	158.2333	316.1851	.7473	.9364
B20	158.5333	309.5678	.8421	.9352
B21	158.9000	310.7138	.6957	.9362
B22	158.3667	322.8609	.3928	.9387
B23	159.1333	326.2575	.2196	.9403
B24	159.2667	321.5126	.3605	.9392
B25	158.8333	316.6264	.6462	.9369
B26	158.6333	317.3437	.5200	.9378
B27	158.5667	305.7713	.7697	.9353
B28	158.6333	317.7575	.4825	.9381
B29	158.6667	310.8506	.6624	.9365
B30	158.6667	321.8851	.3457	.9393
B31	158.4000	317.0759	.6225	.9370
B32	158.8667	324.6713	.2398	.9405
B33	158.9000	322.3000	.3185	.9396
B34	158.8667	321.8437	.3878	.9388
B35	158.6667	325.8851	.2640	.9397
B36	158.7333	321.7195	.3251	.9396
B37	157.9333	319.5126	.6502	.9371
B38	158.4333	317.3575	.6262	.9370
B39	158.1333	314.3954	.6993	.9364
B40	158.1667	314.1437	.6719	.9365

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9393

Reliability แบบวัดทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรส

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item – Total Conelation	Alpha If Item Reletred
C1	112.5333	288.8092	.7076	.9696
C2	112.4333	286.2540	.7021	.9697
C3	112.6000	294.1793	.4880	.9708
C4	112.3667	288.4471	.6659	.9699
C5	112.4000	289.4897	.7405	.9695
C6	112.3333	286.2299	.8408	.9690
C7	112.4667	288.6023	.7726	.9694
C8	112.3000	291.6655	.6388	.9700
C9	112.4667	288.1885	.7914	.9693
C10	112.6333	284.3092	.7429	.9694
C11	112.3667	286.2402	.7525	.9694
C12	112.5333	285.6368	.8422	.9689
C13	112.7000	292.1483	.5710	.9704
C14	112.6667	289.1954	.7712	.9694
C15	113.0667	294.8230	.3116	.9727
C16	112.6667	288.6437	.5788	.9705
C17	112.7000	282.2862	.8293	.9689
C18	112.7000	281.9414	.8419	.9688
C19	112.6333	282.0333	.8685	.9686
C20	112.7667	283.9782	.7473	.9694
C21	112.5000	284.0517	.8258	.9689
C22	112.5667	280.4609	.7982	.9691
C23	112.6333	285.2057	.7109	.9696
C24	112.6333	285.4816	.8343	.9689
C25	113.1000	290.5069	.4411	.9718
C26	113.0000	284.4138	.7780	.9692
C27	112.7000	285.0448	.8163	.9690
C28	112.6667	284.2299	.8149	.9690
C29	112.6333	285.8264	.7688	.9693
C30	112.7333	285.5126	.7395	.9694

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 30

Alpha = .9706

ภาคผนวก ค

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๔.๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

17 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เนื่องด้วย นายอาคม พึงบางแก้ว นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน” โดยมี รองศาสตราจารย์นวลละออ สุภาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอาคม พึงบางแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 081-4747962

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๒ / ๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะคณบดีสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

เนื่องด้วย นายอาคม พึงบางแก้ว นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน” โดยมี รองศาสตราจารย์นวลละออ สุภาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ทิพวรรณ กิตติพร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอาคม พึงบางแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ มือถือ 081-4747962

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

1๙ ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายอาคม พึงบางแก้ว นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน” โดยมี รองศาสตราจารย์นวลละออ สุภาพล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ฤกษ์ชัย คุณูปการ เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม เรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของคู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอาคม พึงบางแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ มือถือ 081-4747962

ที่ ศธ 0519.12/๕๕๑๙

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๖ ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เนื่องด้วย นายอาคม พึงบางแก้ว นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน” โดยมี รองศาสตราจารย์นวลละอ อสุภาพผล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ฤกษ์ชัย คุณูปการ เป็นผู้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยของกลุ่มสมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรสต่างกัน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายอาคม พึงบางแก้ว และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ มือถือ 081-4747962

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ธนาคม พิงบางแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	3 กรกฎาคม 2522
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	238/27 ซอยมีเจริญ ถนนแสนพลพ่าย อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 Akorn_ac@hotmail.com
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2549	ผู้ช่วยนักวิจัย (การคำนวณต้นทุนของโรงพยาบาล) ศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2550	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (ต้นทุนของมหาวิทยาลัย) หน่วยต้นทุน กองแผนงาน สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก ได้รับเชิญเป็นวิทยากร บรรยายรายวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ เรื่อง “ จิตวิทยาพัฒนาการมีความสำคัญต่อวัยรุ่นอย่างไร ” มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียน ภปร. ราชวิทยาลัยฯ จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2544	บัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี จาก มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ